

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BIDRAG
TIL EN FYNSK
MØLLERSLÆGTS HISTORIE

AF
FR. HJORT
BAAGEGAARD PR. TOMMERUP

TRYKT PAA UDGIVERENS FORLAG
N. C. ROMS BOGTRYKKERI - KØBENHAVN K.
MCMXXIX

Den gamle Mølles Hestekræfter.

FORORD.

Denne Bog er blevet til paa Foranledning af Malermester *A. P. Møller* i København, der sammen med flere andre af Slægten har ønsket at faa samlet det paa saa mange forskellige Steder hvilende Stof sammen til et Hele. Hr. Møller har ogsaa med megen Beredvillighed givet mig en Mængde Oplysninger, især om de yngre Led af Slægten, for hvilket jeg skylder ham Tak. Ligeledes har jeg faaet værdifuld Hjælp af Hr. Førstelærer *Rambøll* i Virum, Partikulier *J. Jensen* i Ladegaard, Hr. *Peder Møller*, Villumsdal, Hr. Sparekassebestyrer *A. Møller* i Faaborg o. fl., som jeg alle herved bringer min bedste Tak.

Dette er jo et Forsøg paa at samle de spredte Familiebegivenheder og bl. a. derfor vil der sikkert findes mange Fejl og Forbigaaelser, begrundet paa, at det har vist sig umuligt at fremskaffe Oplysninger om Vedkommende. Navnlig gælder dette om de fleste af de Personer og Linier, som er bosatte i Amerika og andre fremmede Lande. Naar paalidelige Oplysninger engang fremkommer fra disse Slægtninge, vil der foreligge Trang til et Supplement af denne Bog.

Mit Haab er dog, at man alt vil være glad for, hvad der her er samlet, og jeg beder de enkelte Medlemmer af Familien herefter nedskrive alt af Betydning, som forekommer gennem Livet, til Trøst for sig selv og til Glæde og Gavn for Efterkommerne.

Denne Slægtbog skulde gerne tjene som et Bindeled til Samling og Styrkelse for Slægten i Nutid og Fremtid.

I vore Dage er der saa meget, der spreder og splitter, ogsaa indenfor mange Familier; maatte dette lille Arbejde være medvirkende til Sammenhold og Fremme af alt godt.

Med disse Ord anbefaler jeg Bogen til Slægt og Venner samt andre interesserede.

Baagegaard pr. Tommerup St. 18. Oktbr. 1928.

F. Hjort.

FRA BRÆNDERUP SOGN.

Den Slægt, som her skal omtales, synes at have sin Rod i *Brænderup Sogn* og dettes nærmeste Omegn. I alle Tilfælde træffer vi den der, da den træder frem i Historiens Lys. Desværre er det meget vanskeligt at komme Slægten paa nært Hold i de ældre Led, fordi næsten alle Arkivalierne fra denne Egn er højst mangelfulde; ikke alene begynder Kirkebøgerne først 1690, og i store Afsnit af den første Tid indtil ind i 1760 savnes Tilførsler fra flere Aar. Ligeledes begynder Skifteprotokollerne først efter 1720, og en tilstedeværende Matrikul, der angives at være fra 1688, er mindst 30 Aar yngre og derfor ret vildledende. Hertil kommer, at Godsregnskaberne ogsaa glipper i tidligere Tid. Hvor fristende det end vilde være at arbejde sig dybere ind i Slægtens Historie paa Svenskekrigens Tid, saa tror jeg, dette nødvendigvis maa opgives af de ovennævnte Grunde. Slægten har ned gennem Tiderne haft Berøring eller Forbindelse med en Mængde Møller, særlig i den nordvestlige Del af Fyn.

Omkring ved Aar 1650 sad der som Fæster paa Gaarden Nr. 1 (1688) i *Aahøjrup* i Brænderup Sogn en Mand ved Navn *Mads Pedersen* (der gik under Navnet »Mads fra Højrup«), som var født 1624 og døde (begr. 12. Novbr.) 1706. Han efterlod sig 2 Døtre, der begge blev Stammødre til betydelige Slægter i Vendsherred. Hans eneste Søn, *Niels Madsen*, der var født 1659, døde 35 Aar gl. 28. Oktbr. 1694.

Efter Mads Pedersens Død overtoges Gaarden i Fæste (under Kjærsgaard) af *Jørgen Pedersen*, som levede der endnu 1716, da han nævnes i Jordebogen, men er vist død kort efter, thi hans Eftermand i Gaarden, *Hans Clausen*, nævnes første Gang i Kirkebogen som Fadder 1718. Hans Clausen er ganske sikkert bleven gift med Jørgen Pedersens Enke og paa den Maade kommen ind i Gaarden. Hans første Hustru hed *Bodil Hierresdatter*. Hun har nok været noget til Aars, da hun blev gift med Hans Clausen; i alle Tilfælde fik de ingen Børn, og hen paa Sommeren 1733 dør hun. Paa Skiftet efter hende optræder som Arvinger hendes Søskende alene, hvorefter man kan vide, at Forældrene da var døde. Der mødte hendes Broder, Hans Hierresen i Bro, Hans Jensen af Gastrup (vel paa Konens Vegne), Jens Rasmussen af Roerslev paa hans Hustru, Karen Jensdatters (skal vel være Hierresdatter) Vegne, Barbara Hierresdatter, salig Hans Lauritzens Enke i Holse og Hjerre Hansen af Holse. Skifteforhandlingerne er meget kortfattede og synes at være foregaaet glat og meget venskabeligt.

Hvem denne Hans Clausen var, har været mig umuligt at faa oplyst, idet aldrig nogen af hans Slægt optræder ved større Familiebegivenheder. Han er næppe født i Brænderup Sogn, idet der kun optræder en enkelt Mand med Fornavnet Claus, nemlig *Claus Bødker* i Kiøstrup 1688 i Matriklen. Derimod nævntes samtidig under Holsegaards Gods en Claus Clausen, men Navnet er det eneste, som peger mod Hans Clausen. Da Konen var død, var han en Mand paa ca. 40, men han gifter sig dog kort efter med *Kirstine Marie Rasmusdatter*, f. 1714, en Datter af en velhavende Smed i Brænderup, der ogsaa drev et mindre Landbrug, ejede flere Bøndergaarde og besad stor Kapital foruden; hans Navn var *Rasmus Jensen*, og Moderen hed

Marie Eylersdatter. Han havde en Broder, Hans Jensen, som var Smed i Middelfart, og en Søster, der var gift med en Smed, Ifver Offersen*) i Tommerup. Marie Eylersdatter var en Datter af Eyler Andersen i Fyllested Mølle, † 1698, 49 Aar, og hun havde en Broder, Anders Eylersen i Tverskov Mølle. En anden Broder hed Claus Eylersen.**)

Med sin 2den Hustru, Kirstine Marie Rasmusdatter, fik Hans Clausen i de følgende Aar nogle Børn, saaledes:

1. Bodil Hansdatter, f. 1735,
2. Karen Hansdatter, f. 1738,
3. Marie Hansdatter, f. 1740,
4. Rasmus Hansen, døbt 10. Marts 1743,
5. Claus Hansen, f. 1745.

Kun $\frac{1}{2}$ Aar efter det sidste Barns Fødsel dør Hans Clausen og bliver begr. 26. Marts 1746, 52 Aar gl., alt-saa født 1694. Aldrig saa snart er Manden i Jorden, før Enken tænker paa nyt Giftermaal, og der maa skiftes. Det sker en lille Maaned efter, 21. April s. A., og paa Enkens Vegne optræder hendes tilkommende ny Mand, *Anders Nielsen*, som Laugsværge. For de 2 smaa Sønner er Niels Jørgensen i Fyllested Mølle, senere boende paa Brandholt, Værge, og for de 3 Døtre møder Morten Nielsen i Bro. Den 22. Juni 1746 blev de copulerede, men Børn fik de ikke, og allerede 2 Aar senere døde Marie Kirstine Rasmusdatter, der blev begr. 19. Juli 1748, og 2. Aug. derefter blev der holdt Skifteforsamling, hvor alle Børnene nævnes, og deres Værger, Niels Jørgensen***), som da boede paa Brandholt, og Morten Nielsen i Bro afleverede Værgemaalet. Hvorledes

*) Han havde Brødrene Jørgen Offersen i Fyllested Mølle, Niels Offersen i Asperup og Anders Offersen i Falen.

***) Maaske var Lauritz Eylersen i Fyllested 1688 ogsaa en Broder.

***) Kaldes da for Niels J. Buch; f. 1713.

deres Slægtskab til Hans Clausen har været, har jeg ikke faaet oplyst, men nu fremstod »3 Svogre og nærmeste Venner paa Moderens Side, som efter Loven kunde tilholdes at imodtage Formynderskabet, nemlig *Offer Iversen*, Smed i Brænderup, *Jørgen Andersen* i Brænde Mølle og *Jens Hansen* i Hyebæcks Mølle, som samtlige paatog sig Børnenes Værgemaal og lovede saaledes at forestaa paa Myndlingenes Vegne, som de for Gud og Øvrigheden kan forsvare.« Offer Iversen medtog de to største Pigebørn, og sal. Rasmus Smeds Enke i Brænderup (Bedstemoderen) tog de 2 mindste, Claus og Marie, medens den ældste Søn, Rasmus, kom hjem med *Jørgen Andersen* i Brænde Mølle.

Syv Aar før Skiftet efter Marie Kirstine Rasmusdatter var hendes Fader, Rasmus Jensen Smed, død, og ved hans Ejendoms Deling var alle hans Børn, 7 Døtre, tilstede, nemlig foruden 1) Marie Kirstine, f. 1714,

2. Karen, f. 1717, g. 3. Novbr. 1751 m. Smed Rasmus Nielsen i Brænderup.
3. Anna Maren, f. 1720, g. 19. Juli 1747 m. Møller Jens Hansen i Hyebeck Mølle.
4. Marie, f. 1724, g. 28. Juni 1748 m. Møller Jørgen Andersen i Brænde Mølle.
5. Anna Margrethe, f. 1727, g. m. Anders Mortensen i Harndrup.
6. Anna Dorthea, f. 1732, g. m. Anders Nielsen i Over Mølle.
7. Lisbeth, f. 1735, g. m. Jørgen Jørgensen i Hjorte.
8. En Søn, Eyler, der var f. 1715, døde 1738.

Karen var først i nogle faa Aar gift med Offer Iversen, Smed i Brænderup (Søn af Iver Offeren, Smed i Tommerup), men han døde allerede i Foraaret 1751. —

Paa Skiftet blev Anders Eylersen i Tværskov Mølle Værges for Enken, Marie Eylersen, hans Søster, medens Farbroderen, Hans Jensen Smed i Middelfart, blev

Værge for 3 Piger, Ifver Offersen Smed i Tommerup, deres Fasters Mand, blev Værge for de 2 yngste, Morten Rasmussen Smed, som nu har fæstet Huset, er Værge for Karen, og Hans Clausen mødte for sin Kone.

Efter Hans Clausens Død og Hustruens Død 2 Aar efter, da deres ældste Søn, Rasmus, kom i Huset hos Mosteren og hendes Mand, Jørgen Andersen i Brænde Mølle, hører vi ikke noget til ham, før han 27 Aar senere, 32 Aar gl., gifter sig i Ryds Mølle med Peder Nielsens Enke, *Karen Jørgensdatter*, og faar denne Ejendom med Konen. Da siger Rasmus Hansen, at han »er fra *Viby Mølle* under Udby Sogn«. — Dette maa vel forstaas saaledes, at han efter sin Konfirmation er kommen i Tjeneste i Viby Mølle og saa har opholdt sig der i mange Aar, saaledes at han, der ikke havde kendt noget andet Hjem, har opfattet Viby Mølle som sit egentlige Hjem og derfor opgivet dette til Præsten i Vigerslev.

OM RYDSMØLLE- OG SKOVMØLLEN og nogle af »MØLLERNE« derfra.

Store Bygder paa Fyn har været befolket af Mennesker allerede fra den ældste Stenalder og vel en Tid derforud, men der har dog paa flere Steder mellem Bygderne henligget store Strækninger, bevoksede med Skove, som først meget sent er blevne bebyggede og taget i Brug af Mennesker. Som en af de største sammenhængende Skovstrækninger skal her nævnes den mægtige Urskov, som strakte sig lige fra *Odense* til hin Side *Gelsted*, og fra *Kattegat* i Nord til *Verninge* og *Kjøng* i Syd.

Denne meget store Skovstrækning havde sit Centrum i *Vissenbjerg*, eller rettere der, hvor *Vissenbjerg* nu ligger.

Denne Skov var fra de ældste Tider kun beboet af Udskudet af Menneskeheden, som Flygtninge fra Krigene, Marodører og Forbrydere af alle Slags, der alle gik under Navn af *Skovrøvere* og *Kæltringer*, idet de kun formaaede at friste Livet i denne Ørk ved at røve og ihjelslaa, hvem der kom dem for nær. Da denne Skov ikke alene laa i Hjertet af Fyn, men ogsaa i Hjertet af Danmark, der, hvor hele Landets Trafik og Samfærdsel skulde passere eller i ethvert Tilfælde tangere, er den fra den tidligste Tid bleven berygtet for sine mange store Røverbander, hvem de rejsende kun vanskeligt og med stort Besvær kunde frigøre sig for. Alle rejsende skyede Skoven i Rædsel og tog hellere en Omvej for at undgaa at blive frataget alt, eller endog miste Livet. Naar man saaledes kom fra *Skaane* og

Sjælland til *Næsbyhoved*, delte den befærdede Vej sig, idet de rejsende, som skulde til *Sønderjylland* og *Udlandet*, i Reglen tog over *Bellinge*, *Verninge*, *Kjøng* og til *Asnæs* (Assens), hvorved de undgik at komme igennem store *Dele Skov*, som i det væsentlige laa Nord for *Vejen*, om end meget nær denne. — De rejsende, som skulde til *Nørrejylland*, tog derimod over *Broby*, *Søndersø*, *Vigerslev*, *Gamby* og *Elvedgaard*, hvorfra *Vejen* gik igennem *Storskoven* paa dens smalleste Sted, over *Skovgaarde* og *Harendrup* til *Strib*. Senere i Tiden forkortede man *Vejen* noget, da en *Del Skov* blev ryddet og beboet af *Kulturmennesker*, som *Kongen* støttede ved at opføre de faste og stærke *Slotte*, *Himmelstruphus* og *Rugaard*, hvor *Hovedfærdselsvejen* derefter gik omad og fik *Navn* af *Rugaardsvejen*, som kendes endnu den *Dag i Dag*. Endelig, da man fik ryddet endnu mere af *Storskoven* bort, og *Mennesker* tog *Jorden* i *Besiddelse*, anlagde man den lige og korteste *Vej* over *Vissenbjerg*. Til *Støtte* for de rejsende blev anlagt en nu kun lidet kendt *Borg*, *Kuborg*, lige Øst for, hvor *Vissenbjerg Kirke* nu ligger, og hvor en *Bondegaard* endnu bærer *Navn* af »*Koborg*«. Naar denne *Gennembrydning* af *Storskoven* er sket, kan nu næppe med *Vished* bestemt afgøres; men vi ved jo, at man allerede paa *Kong Knud den Helliges Tid* kendte denne korte *Vej*, hvilken *Fjenderne* næppe kendte, og derfor drog *Kongen* over *Vissenbjerg* for at faa et *For-spring* for *Forfølgerne*, og man ved, at *Kongen* havde tilsagt *Bønderne* til at give *Møde* ved *St. Knuds Sten* for at føre ham og hans videre til *Odense*.

Men som vi ogsaa ved, indhentede *Fjenderne* *Kongen* i *Odense* og dræbte ham foran *Alteret* i *St. Albani Kirke* 10. Juli 1086.

Herefter tør vi antage, at store *Strækninger* inde i *Storskoven* kort før dette *Tidspunkt* maa være taget i *Besiddelse* af *agerdyrkende Bønder*. Disse har dog

sikkert i Begyndelsen haft en meget haard Kamp at bestaa med Røverne, der selvfølgelig har følt sig krænkede i deres Selvherskerrettigheder. Og det varede meget længe, før Røveruvæsenet i disse Egne helt blev overvundet; thi helt op i den nyere Tid hører vi frygtelige Frasagn derom, som den Dag i Dag lever i Sagn og Eventyr, der endog har forplantet sig baade til Norge og Tyskland.

At disse Egne først meget sent er taget i Besiddelse af Kulturen, ses ogsaa bekræftet i alle de unge Stednavne i denne gamle Storskov, hvor der ikke findes et eneste blot noget ældre Stednavn. Endvidere finder man den unge Kultur konstateret deri, at her ingen Steder findes noget videre Muldrag, idet man højst kan tale om, at Plovfurere er muldblandet.

Naar Kulturarbejdet i disse Egne vitterligt er gaaet meget trægt, har en medvirkende Aarsag hertil uden Tvivl ogsaa været de stedlige, meget ejendommelige Forhold. Sagen er, at store Strækninger her i det indre af Fyn er meget stærkt kuperet, og man finder de højeste Partier paa hele Øen samlede omkring *Vissenbjerg*, *Frøbjerg* og *Dyred*, hvor Bjergene hæver sig til en Højde af 420 Fod over Havet. Mellem disse mange store Bakker strækker sig dybe Kløfter, Sumpe og Moser, der med de spredt og mellemliggende Skove giver det hele Landskab et storslaaet og vildt Udseende. Endnu den Dag i Dag giver disse Jorder kun et maadeligt Udbytte til Bonden for det store og svære Arbejde, han her maa udføre for at friste Tilværelsen.

I gamle Dage maatte Bonden dele med Røverne for at faa Lov at beholde Livet, nu derimod maa Jorddyrkerne dele med Skattemyndighederne for at faa Lov at være paa denne karrige Jord, som han trods alt elsker som sit fædrene Arvegods, det, han gennem Tiderne har maattet kæmpe for Besiddelsen af.

De høje Bakker fører med sig, at her flere Steder findes forholdsvis stærkt fossende og vandrige Bække og Aaløb, der ved deres betydelige Fald giver gode, naturlige Betingelser for *Vandmøller*.

Og fra gammel Tid har der da ogsaa i disse »Skov-egne« været mange saadanne, der endnu i deres Navne vidner om, at de er anlagt i ryddet Skovland, saaledes ogsaa de to *Møller*, som her særligt skal omtales, nemlig »*Rydsmølle*« og »*Rugaardsmølle*«, som denne sidste oprindelig kaldtes, men senere fik den Navn af »*Aale mose-Mølle*«, og endelig endnu senere blev den alm. kaldet »*Skovmøllen*«, hvilket Navn den endnu bærer. — Begge disse *Møller* ligger lige Nord for Vissenbjerg Sogn, grænsende op til dette. *Rydsmølle*, der ligger sydligst i *Vigerslev* Sogn, har endog sin *Mølle*-dam som en lille Fjord kilet ind i Vissenbjerg Sogn. *Skovmøllen* ligger i den sydligste Del af *Veflinge* Sogn og hørte oprindelig under *Hovedgaarden* og det kgl. Slot *Rugaard*.

RYDS-MØLLE.

I Aaret 1239, altsaa endnu paa *Valdemar Sejrs* Tid, udstedte Ridderen *Ostrid Thygesen Griis* et *Skøde* til St. Knuds Kloster i Odense paa *Vigerslev Skov* (vel *Blæshjerg Skov*) og al hans *Ejendom* i *Haustedth* i *Skovby Herred* med *Mølle* og *Fiskevand*, *Ager* og *Eng*, *Skov* og *Mark*. — Den nævnte *Mølle* er uden Tvivl *Rydsmølle*, som her nævnes første Gang i Historien: og saaledes har der da allerede paa den Tid været en *Mølle* her ved *Stavidsaaens øvre Løb*.

Som nævnt ligger *Ryds Mølle* helt ind i *Vissenbjerg Sogn*, hvortil den ogsaa fra første *Færd* har hørt, men da den var en *Livsbetingelse* for *Ryds Mølle*, er det ret naturligt, at dennes *Ejer* ved alle *Mid-*

ler søgte at knytte Dammen til Møllen og Vigerslev Sogn. Som Vidnesbyrd herom var der oprindelig opbevaret en Mængde — 24 — gamle Breve fra omkring Aar 1496, baade i St. Hans Kloster- og i Vissenbjerg Præste-Arkiv; de lød paa »Rydtze mølle och Rydtze mølles Ejendom och Tilliggelse«. Der er bl. a. et Vissenbjerg Birketingsvidne om Rydtze Mølle af 1496. Tønnes Bryskes Pantebrev til Prioren i St. Hans Kloster paa en Skov ved Rydtzemølle 1500. Skovby H. T. V. paa Laughævd over Rydtzemølle 1500. Kong Hans' Domsbrev paa Rydtzemølle for St. Hans Kloster 1502. Et Laasebrev fra 1504. — Et Landstingsvidne paa St. Hans Klosters Mageskifte med nogle af Skovby Mænd om Del i Rytz Mølle*) mod andet Vederlag overladte Fiskeri 1530. Endvidere et Vissenbjerg B. T. V. om Rytzmølle-dams Indpæling 1555. Og et Vissenbjerg B. T. V. om, at Rytzmølle-dam var udskaaren og udgravet imod Høvedsmanden »Jørgen Skinkels« Minde 1555.

I Aaret 1542 tillægger Kong Chr. 3die visse aarlige Indkomster til Bisperne i Fyns Stift, og deriblandt er Ryds Mølle nævnt, ligesom ogsaa »Aalemose« Mølle skal svare en lignende Afgift. Degnen i Vigerslev fik i 1571 fra Rydz Mølle 2 Skp. Byg. I Lensregnskaberne for 1628 staar Ryds Mølle opført blandt de »Jordeegne« og Laurits Møller er da Indehaver. Han er det endnu 1649, men i 1650 anføres Christen Hansen som Møller der.

I hele Vigerslev Sogn udbredte de Svenske i Krigen 1658—60 en saadan Skræk, at mange af Beboerne forlod deres Boliger og med Levnedsmidler og deres bedste Sager skjulte sig dybt inde i de paa den Tid tykke

*) De mange Tingvidner og Laughævder om denne Mølle-dam vidner om, at Ejendomsforholdet ikke var helt rent.

og tætte Skove ved Traun og Himmelstrup, hvor de byggede sig Jordhytter og skjulte sig, saa længe Svenskerne var i Landet.

Skønt Ryds Mølle særlig den Gang laa meget afsides i Sognet, saa fandt Svenskerne dog ogsaa derud. Men den, der vovede sig dertil, fik en varm Modtagelse, thi der var en stor og stærk Møller — vistnok Christen Hansen — som saa ofte, han fandt Lejlighed dertil, slog Svenskerne ihjel, blot der ikke kom for mange ad Gangen, i saa Tilfælde skjulte han sig, indtil han kunde faa Ram paa Fjenderne.

Da Matriklen af 1664 indførtes, hørte Ryds Mølle under Rugaard og stod for $7\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn og den ovenfor nævnte *Christen Hansen* var da Fæster.

Efter Svenskekrigen solgte Kongen en Mængde Gods, hvoraf Admiralitetsraad *Jens Lassen* købte St. Knuds Kloster og Ladegaard med Bøndergods, hvorimellem fandtes *Ryds Mølle*, som han fik Skøde paa 27. Juli 1664. I 1684 døde Fæsteren Christen Hansen og s. A. fæster *Jens Lassen* »til *Niels Pedersen*, barnefødt i Rugaards Mølle, en min Mølle »Rydtzmølle« i Vigerslev Sogn, som Christen Hansen iboede og afdøde!«

Niels Pedersen var født 1661 paa Rugaards Skovmølle og Søn af daværende Møller *Peder Nielsen*, og i den nye Matrikel af 1688 siges, at han først var Fæster af Skovmøllen, men antagelig har han afstaaet denne, da han fik Ryds Mølle. Han nævnes i de følgende Aar ret jævnlige i Kirkebogen som Fadder under Navn af Niels Møller og undertiden i Forbindelse med »*Karen Møllers*«, som om det var hans Kone, hvad det dog vist ikke var, men snarere hans Moder, thi først 12. Septbr. 1711 blev »Niels Møller og Karen Mortensdatter i Ryds Mølle trolovede« og Aaret efter fik de en Datter, *Karen*, døbt, og 3. April 1715 blev Sønnen, *Peder*, døbt,

og Jan. 1718 *Morten*. Den sidste bar »Mandens Kone i *Husmose*, og hans Stedfader, Anders Møllegaard og Limkilde Konen var Faddere«! Imidlertid døde Niels Pedersen og blev begr. 7. Septbr. 1725, 64 Aar gl. — Under Skiftebehandlingen mødte paa Børnenes Vegne deres 3 Farbrødre, nemlig Sigurd Pedersen, Skalbjerger, Jørgen Pedersen i Andebølle og Magnus Pedersen i Frøbjerg, der hver antog sig et af Børnene, medens Enken, Karen Mortensdatter, 2 Maaneder efter sin 1ste Ægtefælles Død, allerede »trolovede sig med hendes Fæstemand (*Knud Andersen*) udi Ryds Mølle«. Fæstet paa Møllen gik 28. Jan. 1726 over paa denne Mands Navn, og det siges om ham ved den Lejlighed, at »han var født paa Ryttergodset«. Han var Søn af *Anders Olsen* i Kjelstrup, der optraadte paa Skiftet 26. Jan. 1745 som Arving efter Sønnen, da denne ingen Børn efterlod sig. Værge for Enken var Jørgen Pedersen i Skovby, og som Vurderingsmænd var til Stede for Enken Jørgen Madsen i Skovmøllen og Rasmus Jensen i Grøftebjerg Mølle. For Anders Olsen var mødt Rasmus Knudsen i Magtenbølle og Jørgen Jensen i Gadsbølle.

Enken, *Karen Mortensdatter*, skiftede 7. Febr. 1747 med sine 2 Sønner og afstod Fæstet til sin ældste Søn, *Peder Nielsen*, der da var gift med *Anna Pedersdatter*. De havde dog allerede 4. April 1746 faaet Fæstebrev paa Ryds Mølle af Ryttergodset.

Da Ryttergodset i 1764 blev solgt, fik den bekendte Odense-Købmand, Peder Eilskov, Skøde paa St. Knuds Kloster med Avlsgaard og Bøndergods. Herimellem var Ryds Mølle, hvorpaa Peder Nielsen fremdeles var Fæster. — Han var gift 2 Gange, thi den sidste Kone hed *Karen Jørgensdatter*. Peder Nielsen blev begr. 21. Jan. 1774, 61 Aar gl., og Enken blev copuleret 13. Marts 1775 med »*Karlen Rasmus Hansen af Wiby Mølle* under Udby Sogn«; Mads Jørgensen (vel Enkens Broder) og

Rasmus Hansen (antagelig Brudens Svoger, da hans Hustru hed Else Jørgensdatter), begge af Vigerslev By, var Forlovere. Bruden var da 57 Aar og hun døde 7 Aar senere, begr. 1782, 28. Maj, hvorefter Rasmus Hansen ægtede *Anne Andersdatter* den 30. Oktbr. 1784 i Vissenbjerg Kirke. Hun var en Stifdatter af Selvejer Jens Nielsen i *Koelbjerg*, som var fra Hønnerup i Gelsted Sogn, og som 26. Juni 1778 har ægtet Anne Andersdatters Moder, *Maren Madsdatter*, der var bleven Enke 7. Marts samme Aar, da hendes første Mand, *Anders Jacobsen*, afgik ved Døden 65 Aar gl. I dette Ægteskab var foruden Anne Andersdatter, født 1766, tre andre Søstre og en Broder. I Aaret 1786 køber R. Hansen en 3die Part af *Sverby Mølle* i Vigerslev Sogn for 333 Rdl. af en Niels Henrichsen, og 16. Decbr. 1799 køber han Vejle Mølle i Salling Herred af M. Fabritius de Tengnagel for 4900 Rdl. Den gamle Fæster, Forvalter paa Lundegaard *Hans Hansen*, var nemlig død og begr. 7. Juli 1799 (79 Aar). Rasmus Hansen *Møller*, som han kaldtes, solgte atter Vejle Mølle med stor Fortjeneste nogle Aar senere, idet Selvejer Jens Jørgensen af Fangel fik Skøde 5. Febr. 1805 for 7798 Rdl. Men forinden havde Rasmus Hansen Møller mistet sin Hustru, Anne Andersdatter, der døde 24. Marts 1804 i sit 37. Aar og blev begr 31. Marts i Vejle, efter at hun godt et Aar forud havde født deres yngste Barn*), *Simon*, 28. Novbr. 1802. 14. Jan. 1800 solgtes Ryds Mølle til *Hans Hansen* af *Kiellebjerggaard* i Vissenbjerg Sogn for 6000 Rdl. Rs. Hansen Møller var, før han solgte Vejle Mølle, bleven Ejer af en Gaard i Tommerup, som han købte af Lars Hansen, Matr. Nr. 4 af Nr. 16 paa ca. 2 Tdr. Hartkorn, hvor han derefter boede til sin Død 1808, begr. 25. Marts i sit 65de Aar. Han var da Enke-mand, og af Skiftebehandlingen fremgaar, at Gaarden

*) Der var 11 Børn, bl. a. Hans, f. 1786 og Karen Marie, f. 1793.

var forpagtet ud til Hans Pedersen Lundegaard paa 10 Aar, hvoraf de 7 var tilbage. Tilstede under Skiftet var bl. a. den afdøde Kones Broder, Gmd. *Mads Andersen* i Villestofte, og hendes Søsters Mand, *Niels Jørgensen* i Etterup. Derimod synes der ikke at have været nogen af Rs. Hansens Slægtninge. Flere Børn var døde før Forældrene, men endnu var dog levende 4, nemlig *Anders Rasmussen*, født 12. Juni 1791 (se nærmere om ham under »Skovmøllen«), *Kirstine Marie Rasmusdatter*, f. 1796, senere gift med Gmd. Jens Poulsen i *Ladegaard* (se under Ladegaard), da i Hjemmet i Tommerup. *Anna Sophie Rasmusdatter**, f. 1798, tilbragte sin Barndom efter Forældrenes Død hos Tanten i Etterup og en Moster i Morud. *Simon Rasmussen*, født 1802, var hos Onklen i Villestofte, lærte Landvæsen og blev Avlsforvalter paa større Gaarde indtil 1839, da han købte en Gaard, Matr. Nr. 1, Hartk. 2¹/₂ Td., i Ubberud (se under *Ingersholm*) af Anders Andersens Enke, Kirsten Andersdatter, for 1900 Rdl.

*) Fra 1812 til 1816 var hun hos Søsteren i Ladegaard. Hun var derefter hos en Slægtning (Jens Jensen, f. i Hübeck Mølle, g. m. Karen Clausdatter, og Søn af Møller Jens Hansen, g. m. Maren Rasmusdatter fra Brændrup — se Side 8) i Puge Mølle til 1827, hos Præsten i Barløse til 1830, hos Gmd. Niels Christensen i Usselhusene, der var gift med en Søster til hendes Svoger i Ladegaard, til 1840, derpaa i 5 Aar Husbestyrerinde hos Broderen i Ubberud og de sidste 2¹/₂ Aar hos Svogeren i Ladegaard, † 17. Jan. 1848. Ifølge Testamente arvede Jens Povlsen hendes ret betydelige Formue, og et kønt »Gravskrivt« findes endnu i Ladegaard efter hende og vidner om hendes gode Hjerter.

Oversigtstavle.

Ejler Andersen

f. 1649 † 1698 i Fyllested Mølle

Marie Ejlersdatter gift med *Smed Rasmus Jensen* i Brænderup

Kirstine Marie Rasmusdatter - *Hans Clausen*, Gmd. i Aahøjrup.

f. 1714 † 1748

f. 1694 † 1746

Bodil Hansd. - *Karen Hansd.* - *Marie Hansd.* - *Rasmus Hansen* - *Claus Hansen*

f. 1735

f. 1738

f. 1740

f. 1743 † 1808

f. 1745

1784 *Anne Andersdatter* † 1804

Anders Rasmussen - *Kirstine Marie Rasmud.* - *Ane Sophie Rasmud.* - *Simon Rasmussen*

f. 1791 † 1867

f. 1796 † 1833

f. 1798 † 1848

f. 1802 † 1881

se *Ladegaardlinien*

se *Ingersholmlinien*

2*

Peder A. Møller - *Ane K. M.* - *Ane R. M.* - *Lovise M.* - *Rud. M.* - *Jørgen Chr. M.* - *Jensine F. M.*

f. 1823 † 1900

i *Amerika*

gift *Dam Paddesøbjerg*

se *Sasserod*

se *Skovmøllen*

gift *Dam*

se *Tallerup*

Skovmøllen fra Haven.

SKOVMØLLEN.

Denne Ejendom benævnes undertiden for »*Rugaards Skovmølle*«, men som Regel alene med Navnet *Skovmøllen* for at adskille den fra selve »*Rugaards Mølle*«, der ligger umiddelbart ved Rugaard, medens Skovmøllen, der ogsaa i gamle Dage hørte under Rugaard, ligger i den aller sydligste Del af Veflinge Sogn, lige paa Grænsen af Vissenbjerg Sogn ved »*Aalemosen*« og Gaarden af samme Navn i dette Sogn, og hentede derfra sit gamle Navn »*Aalemose Mølle*«. Under dette Navn staar den opført blandt det Gods, der ifølge Kong Chr. III's Forordning af 24. Juni 1542 skulde svare Landgilde og Smørrente til Fyns Biskopper med 4 Pd. Mel. —

I Aaret 1557 var her en Fæster af denne Mølle, som hed *Morten Michelsen*, som sammen med sin Broder stævnedes Befalingsmanden paa Rugaard og Odensegaard,

Jørgen Skinkel til Lammehave, til Kongens Retterting i København, fordi »han nogen Tid forleden lod ihjælslaa deres 2 Brødre og lod dem siden efter hænge«; ligesom de ogsaa stævnedes Herredsfogden i Skovby Herred, *Jens Matzen* i Gammelby (Gamby), fordi han dømte dem til »Gallie og Green«; ligeledes stævnedes de ogsaa *Henning (Jørgensen) Qvitzov* til Sandager, da deres dræbte Brødre var af hans Gods; »og berettede de derhos, at dennem (nemlig de 2 dræbte Brødre) blev Tyveran oversvoren til Skovbyherreds Ting for 3 smaa Æske, vurderet for 6 Skilling tilhobe, dem de skulde have hugget paa *Niels Henriksen (Sandberg)* til Tøjstrup Grund, (som altsaa her i Nærheden maa have besiddet Ejendom), hvorfor de have erlagt deres Igjæld og Tvigjæld saavel til ham, der saaledes var Bonde (ø: Hovedmand) i Sagen, som til *Henrik Qvitzov*, der havde Kongesagen; men desuagtet lod *Jørgen Skinkel* dem slaa ihjel ved sin Foged og *Svend* og 3die Dagen derefter lod han dem føre i Skovbyherreds Ting og i sin egen Overværelse ophænge etc.«, hvorpaa Dommen faldt, at Herredsfogden skulde være nederfældig og miste sit Embede, og hans Meddomsmænd (Stokkemænd?) »bør ikke efter denne Dag staae for fulde (!) blandt ærlige Mænd«, men skulde selv i egen Person tage de dræbte ned af Galgen og lade dem tilbørlig jorde i christen Jord; hvad derimod *Lensmanden Jørgen Skinkel* angaar, da henvises Sagen til Herredsting og Landsting (K. Ros. Domme p. 248 sp.); hvilke sidste Slutningsord staa i en saa aabenbar Modsigelse til det foregaaende, at man let kan fristes til at istemme:

Man revse og hænge de Tyve smaa;
men de store lader man ustraffet gaa.

Man har dog Grund til at formode, at det var i Anledning af denne Sag, at *Jørgen Skinkel* endnu i

samme Aar maatte qvittere sit Len, men fik han ingen anden Straf, da maa man formode, at han havde gode Venner i Kongens Raad.

I Aaret 1609, 23. Jan., udgik der aabent Kongebrev om, at Kronens Bønder i Skovby Herred skulde lade deres Korn male paa Rugaard og Aalemose Møller. 1616 har jeg første Gang set denne Mølle benævnt som »*Skovmøllen*«, og da sidder Frands Møller der som »*Jordegen*« og i Lensregnskaberne nævnes han der endnu 1650, men der siges, at »*Hans Møller i Aalemose er der i 1659 og 1660.*« — Da Matriklen blev indført 1664, nævnes »*Aalemose*« Mølle, 3 $\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn, og *Peder Nielsen* er da Fæster, som nævnt under Ryds Mølle, men da den ny Matrikel kom 1688, blev dens Hartkorn sat ned til 3 Tdr. Under en Hekseproces af 15. Marts 1671 nævnes *Frantz Møller* i Schoumøllen, hvis Kvæg var bleven forgjort af Bergite Peder Hansen i Hindewaads-Huus, som da blev dømt for Trolddom, men da hun blandt Folk havde »*gaat Vidne og Skudsmaal*«, blev hun alligevel frikendt. Dersom dette er den samme »*Frands Møller*«, som nævnes i 1616, har han været meget gl. i 1671! Jeg har ikke kunnet finde, naar Peder Nielsen er gaaet af som Fæster, men en Datter af ham eller af Frands Møller er muligvis bleven gift med Eftermanden, *Mads Jørgensen*. Denne Mand havde i 1672 bl. a. en Datter, *Karen Madsdatter*, som da var Enke efter *Niels Frandsen* i Andebølle (i Peder Jørgensens nuværende Gaard) og blev gift i dette Aar med *Dines Ibsen*. Mads Jørgensen var Fæster af Skovmøllen i 1688, og han var ogsaa Fæster 11. Juni 1704, da Land- og Krigskommissær *Otto Pedersen Himmelstrup* sælger og skøder »*Aalemose eller Skovmøllen til Forvalter over Oregaard og Gods, Laurs Pedersen*«. Men umiddelbart forud var Ejendommen ved Auktion bleven tilslagen Fæsteren Mads Jørgensen, men da Herredsfoged, *Rasmus Holmer*, døde umiddelbart efter, blev Auktionsskødet ikke ud-

stedt. — Her ser man, hvorledes Mads Jørgensen blev snydt for sin med Rette erhvervede Ejendom; og 24. Maj 1706 faar Sønnen, *Jørgen Madsen*, Fæstebrev af en Mand ved Navn »*Anderskov* i Haarslev«, der vel maa have købt Ejendommen af Amtmand Jørgen Kaas. — Jørgen Madsen var gift med *Anna Ibsdatter* og havde en stor Flok Børn, der alle kom i gode Stillinger. Ved Skiftet efter Faderen, 23. Juli 1754, nævnes saaledes: *Jeppé Jørgensen*, boende paa *Vædeled*, *Niels Jørgensen* paa *Diget*, *Hans Jørgensen*, Fæster af *Eiby Mølle* ved Odense, *Mads Jørgensen*, 34 Aar, og *Anders Jørgensen*, 27 Aar, begge hjemme i *Skovmøllen*. *Karen Jørgensdatter* var gift med *Hans Jensen* i *Væde*, og *Anna Cathrine* var Enke efter »salig *Jørgen Jørgensen*« og boede nu i *Elverod*. Først 8. Febr. 1760 afholdtes Skifte efter *Anna Ibsdatter* (salig *Jørgen Madsens*). Tilstede var alle Børnene: *Jeppé J.* boede nu i *Assenbølle*, *Niels J.* var Selvejer af *Baagegaard*. »*Niels Jørgensen Møller* af *Baagegaard*, 48 Aar, blev 19. Maj 1761 begr. inde i selve *Tommerup Kirke*« og, »16. Jan. 1761 begravedes *Anna Cathrine Møller*, 19 Aar, fra *Baagegaard*«, vel en Datter. *Hans J.* var stadig i *Eiby Mølle*, *Mads J.* var Borger og Indvaaner i *Bogense*, *Anders J.* boede i *Skovmøllen*, *Karen* kaldtes »*Karen Hans Jacobsens* i *Væde*«, og afgangne *Anne Cathrine* havde været i 2det Ægteskab med *Jørgen Jørgensen Bang* i *Elverod* og havde 3 Børn. — *Jeppé Jørgensen* var sammen med *P. Ejelskov Ejer* af *Eiby Mølle*. Efter *Jørgen Madsens* Død sad Enken i nogle Aar inde med *Skovmøllen* indtil 15. Jan. 1757, da Sønnen, *Anders Jørgensen*, af *Ryttergodset* fik Fæstebrev paa *Møllen*, fordi »*Moderen* er gammel og svag«. —

Da *Ryttergodset* blev solgt 1764, købte *Anders Jørgensen Skovmøllen* for 2800 Rdl. Hartkorn var 3 Tdr. 2 Alb. + *Skovskyld* 1 Skp. 1 Fjdk. 2 Alb. og *Mølle-skyld* 2 Tdr. Desuden svaredes der i *Landgilde* 20 Rdl. 26 Sk. samt i *Hus- og Hovningspenge* 2 Rdl. 64 Sk.

Den 3die August 1773 blev i Skovmøllens Mølledam fundet et druknet Kvindemenneske (Adr. C. Eft. Nr. 33), nemlig en frugtsommelig Pige, som Skovmølleren selv beskyldtes for at have druknet! —

A. Møller i Skovmøllen bekendtgør (i Adr. E. Eft. Nr. 28) 1775 i Juli, at der hos ham kan erholdes Aa-, Mae- og Kløverhø af den fede *Mae Favrevad*, saavel i Læs- som i Stakkevis! —

Skovmøllen, set fra Gaarden.

Anders Jørgensen Møller, som han stadig kaldes, sælger 11. Juni 1779 Skovmøllen m. v. »med samme Ret, som jeg købte den af Kongen, til *Peder Larsen Møller**), som denne ogsaa kaldes imellem. Han var gift med *Ane Cathrine Sørensdatter*, f. 1761, en Søster til *Peder Sørensen* i Sadserod, som vistnok paa dette Familieskabs Vegne i April 1811 sælger en Parcel i Sadserod til Skovmølleren.

*) Han var f. 1760 og Søn af Lars Andersen, f. 1735 og Apelone Jensdatter, f. 1716, der havde været gift 2 Gange før.

Peder Larsen døde 1820, hvorefter Enken sad med Ejendommen til sin Død 29. Novbr. 1823. De havde ingen Børn, men derimod en Plejedatter, *Maren Jørgensdatter**), en Søsterdatter af Ane Cathrine Sørensdat- ter, der ifølge Testamente skulde arve Skovmøllen. Forinden var hun, 26. Oktbr. 1822, bleven gift med

De gamle fra Skovmøllen.

Møllersvenden i Møllen, *Anders Rasmussen Møller*, der var født i Ryds Mølle 9. Juni 1791, Søn af Møller *Rasmus Hansen*, f. 1743, og hans 2den Kone, *Anne Andersdatter*, f. 1766. *Anders Rasmussen Møller* var ved Faderens Død kun 17 Aar gl. og opholdt sig da i Bø- gense *Nye Mølle*, men kom vist snart derefter til Skov-

*) Datter af Unge Jørgen Jørgensen og Christiane Sørens- datter i Baaring.

møllen, hvis Ejer, Peder Larsen Møller, blev valgt til hans Væрге og maa vel paa en eller anden Maade have været af Faderens Slægt. Efter Forældrene tilfaldt der Anders R. Møller en Arv paa 2500 Rdl., en efter Tiden ret betydelig Kapital, og da han saa ved sit Giftermaal tillige blev Ejer af Skovmøllen, var han i økonomisk Henseende endog særdeles vel funderet. Ved deres Bryllup optraadte som Forlovere Gmd. Rasmus Rasmussen af Lundegaard i Veflinge Sogn og Kromand Amundsen af Gribsvad. Disse to Mænd, særlig den første, var ligeledes næsten altid Faddere ved Børnenes Daab, hvorfor jeg formoder, at de har været beslægtede med de unge Møllerfolk.

Der kom efterhaanden en stor Børneflokk hos »Skovmølleren«, og han var dem en usædvanlig god Fader, hvorom der endnu er bevaret flere Vidnesbyrd, bl. a. i Breve til Børnene, der noksom viser hans udmærkede Egenskaber, og som giver ham en Plads langt højere oppe, end hans Stand anviser ham. Da disse Breve endnu kan have Betydning, særlig for Slægten, vil jeg her anføre et lille Uddrag af nogle Breve til den ældste Søn, Proprietær *Peder Møller* paa Tallerup. 25. Septbr. 1854 skriver han i Anledning af, at Sønnens Svigermoder er kommen til Skade, bl. a. følgende:

»Hvor dog vi Mennesker ere udsatte for mange Farer og Sorger i alle Livets Aldre, naar der ikke var et Forsyn, der beskermede os og afværgede den Nød og Besværlighed, som vort Øje ikke kan skue. Hvad var den Stærke saavel som den Svage, naar vi ikke havde andet at støtte os til end vor egen Kraft; men dette erkjender man sieldent klart uden i Farens Timer, og det er i Almindelighed disse, som styrker Aandens Vinger til at hæve Bønnen til Gud. I de rolige og gode Dage indlulles Siælen saa let i Sløvhed og Uvirksomhed, naar man ikke vaager og beder og giver nøie Agt paa sig selv; enhver lys Tanke kan saa let udslukkes, og Lege-

met drager Aanden ned til den døde Masse, hvorfra det er taget.« . . . »Søg gode Mennesker, med hvem Du kan dele dybe, sædelige Tanker. Søg dem i den stille Ensomhed, og Du vil lære at forstaa, at en velstemt Aand er aldrig ene. Søg dem i gode Bøger, men søg dem især i Dit eget Hus og Hjem og tak Gud, naar Du har et eller to Mennesker, som kan forstaa Dig og i hvis Skiød Du kan udøse Dine Sorger og Dine Glæder. Vaag over Dit Hus Helligdom, lad Aabenhjærtighed, Fortrolighed, Oprigtighed, Kiærlighed og Gudsfrygt være de daglige Skytsaander, udret Dit Arbejde med Flid og Tænksomhed, da vil Guds Velsignelse og Menneskers Agtelse være Din Løn. . . . « —

Brev af 7. April 1855: . . . » Livets Anskuelse forandres lidt efter lidt, eftersom vi glider frem paa Tidsstrømmen. Skue 10 Aar tilbage, og Du vil erkende, at Dine Tanker vare ikke den Gang som nu, og Du kan være vis paa, at naar et saadant Tidsrum igien er tilbagelagt, vil Dine Anskuelser om Verden og Menneskene atter være undergaaet Forandringer! Derfor er mit Raad til Dig, at Du stedse bestræber Dig for at vandre med Visdom, og vælger Dine Glæder med Varsomhed og sætter Dit Haab og Din Tillid til Gud, thi dermed vil Du berede Dig og Dine den gladeste og lykkeligste Fremtid. Sommeren staar nu for Døren, og Foraaret bringer os snart sine gode Gaver med Blomster og Fuglesang. Munterhed og Glæde haaber jeg skulle trives i Hus og Hiem, saa vi ofte kunne samles og takke Gud for hans Kiærlighed og fryde os ved hans Velsignelse og Frugterne af vor Flid. . . . «

I Brev af 11. April 1856: » . . . Jeg har saa ofte i mine ensomme Timer tænkt over Menneskene, hvorfor man her bliver kastede ind paa denne iordiske Tumbleplads, for en Tid at boltre sig mellem Sorger og Glæder, og da at gaa bort igien, — for at spise og drikke,

trættes ved Arbeidets Møie, og forplante en nye Slægt til at vandre den samme Kredsgang og udøve de samme Dyder og Svagheder, som de hedengangne Slægter. — Her er der io noget som modsiger, thi vi føler dog Alle Drift efter højere Fuldkommenhed. De menneskelige Hænders Gierninger hæver dem io til en meget stor Høide, skulde Aandens Evne da blive staaende paa sit lave Trin og ikke komme højere, skulde de Skrøbeligheder, som saa ofte vise sig i Samfundet, ikke kunne lutres saa at man med stærk og kraftig Villie kunde hæve Aanden mod det, som den indre Stemme viser os som ædelt og priseligt. . . . Og meget vil det glæde mig at se Dig ytre Dine Tanker, som Du i Stilhed tænker, at se et Billede af den Aand, som Du bestræber Dig for at følge, og den Klarhed, hvormed Du tænker paa Gud, og paa Dig selv. . . . «

Brev af 5. Maj 1856: » Din Svigermoder faldt mig meget svag og affældig i Øje, hendes Tid her paa Jorden er vist ikke lang. Hun, som har været saa rask og klaret sig saa godt igiennem saa mange Vanskeligheder og Storme — Storme, som jeg ikke vilde ønske, at Du og Dine skulle giennemgaa; Hun er nu selv svag og skrøbelig og trænger til andres Hjælp. Hun har overdraget til Dig sin ganske Velfærd og alt det kiæreste, hun eier; det vil glæde mig, hvis Du til Giengiæld derfor vilde være hende en god og tro Støtte, og bestræbe Dig for at giøre hendes Dage saa blide det er Dig muligt. Tro mig! naar Du i Din indre stille Bevidsthed kan sige til Dig selv: »Hun vil dog vist aldrig fortryde, at hun har valgt mig til at frede om hendes Alderdom, da jeg aldrig med fri Villie har gjort hende imod eller krænket hende med Sorger, derimod ved jeg mig selv, at jeg stedse har vist Opmærksomhed, Aabenhjærtighed og Godhed for at giøre hende Livet kiært«. Tro mig! da har Du vundet Dig et godt Blad i Skiæbnens Bog, hvor-

paa Du skrives og efter mange Aars Forløb vil kunne læse, at Fred og Guds Velsignelse vil hvile over Din Fremtid, og det er ingen iordisk Skrift som Tiden kan udlette, men det er en Røst fra Aandevedenen, som vil tale til Dit Indre, naar Du engang bliver gammel, og Forglemmelsens Mos grønnes paa hendes som paa min Gravhøj. Det er en Bevidsthed, at Du har handlet vel, og som vil styrke Dig i Modgangens og forskønne Dig Glædens Dage. . . . «

I Brev af 14. Febr. 1857: » Jeg har saa ofte i Stilhed giordt den Bemærkning, at i Krigens Tid, naar Menneskene samledes i selskabelige Kredse, da dreiede Samtalen sig altid først og fremmest om Gud og om Forsyn; da havde altid det aandelige Overvægten, forsaavidt det var et dannet og oplyst Selskab; nu derimod tænkes der mere paa Legemets Fordringer, nu hører man saa sieldent i Selskabskredsen nogen Tale om det alvorlige« Det er mærkeligt at betragte den Ligegyldighed, hvormed saa mange unddrager sig for at tænke og forestille sig Døden, og hvad nytter det dog at undslaa sig for at tænke paa det, som man ingenlunde kan undgaa, og som man med Vished ved enhver dog svæver over vort Hoved. Men som io altid maa blive mindre skræksom, naar man ofte ved Religionens Vejledning bereder os dertil. Jeg har kiendt Mennesker, som har spottet over alt det hellige, men i Dødstimen har de dog henvendt dem til Krybben i Bethlehem. . . . «

I Brev af 26. Decbr. 1851: » Det gamle Aar er nu snart forbi og det nye vil snart oprinde, uden at vi vide , om vi alle samlede igien skulle hilse dets Aften; Men den Almægtiges Varetægt følger os paa alle vore Fremtids Veje, og Gud blander vore Sorger og Glæder paa den Maade, han efter sin Visdom finder det tjenligst.

Mine varmeste og bedste Ønsker følge Dig og Kone

og Svigermoder i de Dage, som skulle komme, ønsker
Din stedse hengivende Fader

A. Møller.«

Det var fristende at anføre endnu mere af disse Breve, som aabner Læserne et lille Indblik i en prægtig Menneskesjæl, som i Bøn vaagede over sine Børns sande Lykke. Det lille Uddrag vil dog antagelig særlig kunne glæde den gamle Skovmøllers mange Efterkommere, der med sand Tilfredshed kan se tilbage paa denne udmærkede Forfader, hvis Omsorg for Slægten ikke var forgæves. —

Anders Rasmussen Møller*) døde paa Skovmøllen den 5te Marts 1868, medens hans Hustru, Maren Jørgensdatter, født 15. September 1800, allerede var død den 20. Februar 1867. — De havde i deres Ægteskab 8 Børn, nemlig:

1. Peder Andersen Møller, født 31. Maj 1823, se under *Tallerup*.

*) Blandt Rasmine Simonia Rambøll's Optegnelser findes følgende om Skovmøllen:

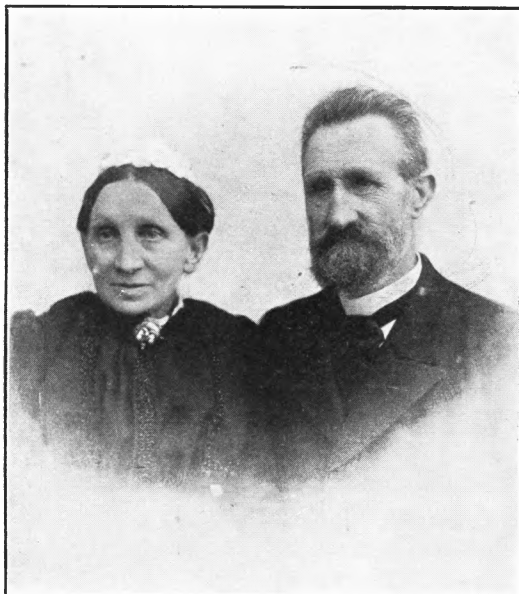
»Anders Rasmussen (Møller) var oplært til Møller og var i meget forskellig fra min Fader. Han og hans Hustru, Maren, førte et stort Hus og holdt sig uden for Bondestanden. De havde f. Eks. deres egen Spise-stue. Saa langt jeg husker tilbage, var Møllen ikke drevet af dem, men forpagtet ud. Gaarden var som en lille Herregaard, Stuehuset i 2 Etager, den øverste Selskabs- og Gæsteværelser. De førte et meget selskabeligt Liv og var meget muntre og vittige.

Vi havde et Par Mil dertil og havde et Par gode Heste for Vognen, men jeg syntes ikke rigtig, vor vistnok gamle Fjedervogn passede i de Omgivelser. Dog, godt blev vi modtaget. Maren havde sin egen behagelige Maade at tage mod Gæster paa. Hun kunde sige: »Nej, hvor det er morsomt, I kommer i Dag, jeg har netop drømt om jer i Nat.«

2. Ane Kirstine Andersdatter, f. 27. Aug. 1824, blev gift med Møller *Clausen*, en Præstesøn fra Sønderjylland, der en Tid ejede Kapelsmøllen ved Bogense og rejste senere til Amerika. De har 7 Børn, nemlig:
- a. Lorenz,
 - b. Marie,
 - c. Ida,
 - d. Julius,
 - e. Rudolf,
 - f. Fritz,
 - g. Valentin.
3. Jørgen Christian Andersen Møller, f. 14. Maj 1826, se om ham Side 34 f.
4. Ane Rasmine Andersdatter, f. 16. Jan. 1828, † 1897, gift med *Niels Pedersen Dam*, f. i Sasserod 1830, † 1918. Han var i sin Ungdom Forvalter paa Blangstedgaard ved Odense. Efter deres Bryllup forpagtede de Snepstrup Præstegaard i Jylland. Senere levede de i flere Aar i Gedved og efter Hustruens Død boede Dam i Hansted Hospital. Ægteskabet var barnløst.
5. Carl Ludvig Møller, f. 12. Septbr. 1829. Han laa som Soldat i Rendsborg 1853, hvorfra et Brev endnu er bevaret fra ham, men døde kort efter.
6. Lovise Møller, f. paa Skovmøllen 12. Juni 1831, † 4. Aug. 1903, gift med Anders Larsen, f. paa Skydsbjerggaard 23. Aug. 1830, † 1901. Børn:
- b. Petra, f. Larsen, f. 1. Decbr. 1858, gift med Niels Poulsen, f. i Staurby, Veilby S. 18. Maj 1860, Parcellist paa Roerslev Mark; deres Børn er:
 - 1) Anna Marie Lovise Poulsen, f. i Skrillinge d. 17. Oktbr. 1894, gift med Gaardejer i Stavre, Viby Sogn, Peter Christensen. Børn:
 - a) Poul Gerhardt Christensen, f. 17. Marts 1920,

- b) Johannes Alfred Christensen, f. 9. Juni 1921,
- c) Bodil Marie Christensen, f. 11. Maj 1928.
- 2) Johannes Poulsen, f. i Kauslunde 4. Decbr. 1895, gift med Anna Jensen, f. i Epstrup Sogn 23. Novbr. 1893; han er Bagermester i Holtum, Sindbjerg S. ved Vejle. Børn:
 - a) Anna Margrethe Poulsen, f. 6. Febr. 1917 i Kbhvn.
 - b) Arne Emanuel Poulsen, f. 9. Oktbr. 1920 i Smidstrup S.
 - c) Niels Børge Poulsen, f. 9. April 1922 i Smidstrup S.
 - d) Aage Johannes Poulsen, f. 20. Maj 1926 i Sindbjerg S.
- c. Anders Lauritz Larsen, f. i Paddesøbjerg den 12. Juli 1862, gift med Jørgine Kirstine, f. Topgaard, i Ansager den 25. Oktbr. 1866. Børn:
 - 1) Hilda Lovise Kirstine Vardie, f. Larsen, f. i Kolding 14. Septbr. 1889; gift med Lars Peter Vardie, f. 1877, død 1924. Tobakshandler i København.
 - 2) Marie Kaaber, f. Larsen, f. i Kolding den 24. Febr. 1891; gift med Alfred Valdemar Kaaber, f. i Halling den 21. Aug. 1873, Godsekspe'dient i Haderslev. Deres Barn:
 - a) Georg Kaaber, f. i Kolding 14. Septbr. 1911.
 - 3) Irene Larsen, f. i Kolding 3. Juni 1892.
 - 4) Kirstine Larsen, f. i Kolding 30. Juni 1895.
 - 5) Lauritz Alfred Larsen, f. i Kolding 9. Okt. 1903. Handelskommis.
- d. Julius Frederik Larsen, f. 23. Aug. 1864, † 17. Marts 1874.
- e. Anton Ludvig Larsen, f. i Paddesøbjerg den 28. Maj 1870, †; gift med Marie Cathrine, f. Krogh, f. i Brakker, Starup Sogn, den 6. Marts 1863. Børn:

- 1) Jenny Nielsen, f. Larsen, født i Bramdrup den 2. Novbr. 1900, gift med Niels Carl Nielsen, f. i Snerup den 11. Oktbr. 1888. Børn:
 - a) Anna Marie Nielsen, f. i Harte den 11. Aug. 1926.
 - b) Anton Nielsen, f. i Harte den 15. April 1928.

M. P. Dam og Hustru, f. Møller.

- 2) Knud Simon Larsen, f. i Bramdrup den 24. April 1902. Landmand.
7. Rudolf Møller, født 1. Septbr. 1835. Se om ham under Sasserod.
8. Jensine Frederikke Møller, f. 1839, † 1909. Hun blev gift med Dampmøller *Mads Pedersen Dam* i Bogense, f. 1832 (Søn af Peder Nielsen i Sasserod). De ejede

en Tid Skydebjerg Kro, men boede senere i København, hvor han havde Agentur for flere Handelshuse og blev fra 1858 Bestyrer af en Gaard i Baaring. Alle deres Børn er født i Bogense, nemlig:

- a. Anders Peter Marius Dam, f. 1870, er nu i Amerika.
- b. Anna Dam, f. 1872, † 1902.
- c. Christian Emil Dam*), f. 1873, † 16. Decbr. 1928, var Malermester i København; gift med Rigmor Nielsen, f. i Rønne. Børn:
 - 1) Poul Dam, f. 1922.
 - 2) Karen Dam, f. 1924.
 - 3) Kirsten Dam, f. 1927.
- d. Thorvald Frederik Dam**), f. 1874. Mejeriejer i København, gift med Marie Hansen, Datter af Mejeriejer Ole Hansen, Taastrup. Et Barn:
 - 1) Ellen Dam, f. 1910.
- e. Mary Julie Dam, f. 1876, † 1892.
- f. Simonia Margrethe Dam, f. 1878, gift med Gartner Anton Nielsen, f. 1873, 25. Aug. i Maarup i Ulstrup Sogn, død 18. Aug. 1923. Børn:
 - 1) Ingeborg Dam Nielsen, f. 1908.
 - 2) Børge Dam Nielsen, f. 1911.
- g. Rudolf Møller***) Dam, f. 1879, er Redaktør i København, gift med Catty Madsen, Datter af Rentier P. Madsen, Kbhvn. Børn:
 - 1) Edith Dam, f. 1906.
 - 2) Inge Dam, f. 1911.

3. *Jørgen Christian Andersen Møller*, f. 14. Maj 1826. Da hans ældre Broder, Peder, giftede sig Tallerup til, var det naturligt, at Christian, som han kaldtes

*) Chr. Emil Dam rejste som ung Maler til Udlandet og arbejdede i Tyskland, Østrig, Schweiz, Frankrig og

fra sin tidlige Ungdom, blev udset til at arve Skovmøllen efter Faderen, hvilket han jo næsten var selvskreven til, da hans yngste Broder ogsaa giftede sig en stor Gaard til. Christian Møller giftede sig med *Hansine Andrea Vædele* og fik med hende hendes Fødegaard *Vædeled*, som er Nabogaard til Skovmøllen, hvorfra begge Gaarde nu blev drevet under et. Den unge Skovmøller var i økonomisk Henseende

Kammerraad Møller.

uafhængig, og dette kom ham godt tilpas, da han var en meget gavmild og godgørende Mand. Snart blev han tillige en meget agtet og anset Mand baade i sin Hjem-

Italien — etablerede sig efter sin Hjemkomst som Malmester i København.

- ***) Thorvald Frederik Dam lærte Landvæsen under Landhusholdningsselskabet, var senere Forvalter, bl. a. paa Klausholm i Jylland og Dragsholm, Sjælland, startede efter sit Giftermaal en Mejeriforretning i København.
- ***) Rudolf Møller Dam lærte Bogtrykkerfaget, senere Journalist, nu Redaktør i København.

egn og i videre Kredse. Han havde saaledes en Mængde offentlige Hverv, bl. a. var Chr. Møller Formand for *Veflinge Sogneraad* gennem mange Aar. Han tog Initiativet til Dannelsen af Andelsmejeriet *Constantia* i Andebølle, blev Formand for den Komité, der byggede Mejeriet, og var Formand for Andelsselskabet til sin Død, 29. Aug. 1889. Endvidere var Chr. Møller stærkt religiøst interesseret. Han tog Initiativet til Bygningen af *Paddesø Kirke* og blev Formand for det Udvalg, der forestod Opførelsen af denne smukke

Paddesø Kirke.

Bygning, der blev indviet i 1881. Dette var Anledning til, at Chr. Møller umiddelbart efter blev udnævnt af Kong Chr. IX til Kammerraad.

Det ligger nær paa dette Sted at henvise til en munter Fortælling i Statsminister Klaus Berntsens Erindringer II, S. 154 f., hvor Skovmølleren omtales paa en lidet flatterende Maade ligesom flere andre. Dette maa dog sikkert i væsentlig Grad tilskrives Klaus Berntsens onde Lune. Han var ganske aabenbart blevet krænket ved den omtalte Lejlighed; men til Gengæld er han heller ikke blid mod de Personer, han omtaler, og Chr. Møller faar en væsentlig Del. Men Brodden falder af, naar man bemærker de mange Hukommelsesfejl, som Klaus Berntsen paa samme

Side vitterligt gør sig skyldig i. Læg bl. a. Mærke til, at der fortælles, at: »Langesø ligger i Odense Herred!« Ligeledes nævnes Aug. Jørgensen som Politimester i Odense Herred, hvad han først blev 10 Aar senere. — Men der kan uddrages den Oplysning af K. B. Erindringer, at Chr. Møller besad en heldig Evne til at tage Brodden af et »Uheld«, hvad enten det gjaldt ham selv eller andre. Paddesø Kirke, Constantia Mejeri og Veflinge Sogneraads Protokol staar nu som talende Vidner om den gæve Skovmøllers Liv og Færden.

Kammerraad Chr. Møller havde med sin Hustru, Hansine Vædele, der døde 25. Novbr. 1891, flere Børn, hvoraf de fleste døde som smaa. Kun 1 naaede den voxne Alder, nemlig Jens Vædele Møller, f. 1872, død 1900. Han var musikalsk, havde en smuk Sangstemme og blev Skuespiller ved Aarhus Teater. Han arvede efter Forældrenes Død Skovmøllen og Vædelegaarden, men solgte begge Gaardene efter faa Aars Forløb til fremmede og døde selv ugift Aar 1900.

1. Anders, † spæd.
2. Anders, f. 1870, † 1880.
3. Jens Vædele, f. 1872, † 1900.
4. Simon, † 1 Aar gammel.

Sasserodgaarden.

SASSEROD.

I denne By var der oprindelig 4 omtrent lige store Bøndergaarde, som laa under Rugaard. Paa den 4de Gaard i Byen (der senere var dobbelt saa stor som hver af de 3 andre), den, vi her særlig vil dvæle ved, sad i Aaret 1664 en Mand ved Navn »*Søffren Hansen*«, der dog allerede i 1680 er bleven afløst af *Laurs Hansen*, der maa være død før 20. Decbr. 1719, paa hvilken Dag *Anders Christensen* fik sit Fæstebrev udstedt. Efter dennes Død sad Enken nogle Aar med Gaarden, indtil hun paa Grund af Svagelighed afstod Fæstet til Fordel for sin Søn *Christen Andersen*, som 2. April 1743 fik udstedt Fæstebrev af Ryttergodset. Ved dettes Ophævelse kom Sasserod atter ind under Rugaard, men umiddelbart derefter købte Christen Andersen Gaarden. Han kunde dog ikke klare Udgifterne og gik fallit 1774. Ved Tvangsauktionen over Gaarden fik Birkedommer Fogt paa Øster-Skovgaard Udlægsskøde paa den 23. April 1776, men afstod den 3 Maaneder senere til General

Juels Enke paa Ravnholt, der dog ogsaa meget kort efter solgte Gaarden til en Mand ved Navn *Jeppe Olesen* i Koelbjerg, som atter 11. Juni 1780 solgte Ejendommen til *Jørgen Andersen* for 1900 Rdl. Denne Mands Kone, *Karen Mathiasdatter*, døde i Maj 1787, og paa Skiftet efter ham var Konens Broder, Anders Thorsen af Andebølle, tilstede som Værge for deres lille 4 Uger gl. Søn, *Mathias Jørgensen*. — Jørgen Andersen var født i Baaring i Asperup Sogn 1741 og døde 1804, men umiddelbart efter den 1ste Kones Død giftede han sig anden Gang med *Anne Cathrine Madsdatter*, f. 1761. I dette Ægteskab var mindst 2 Børn, nemlig *Søren Jørgensen*, f. 1794, der blev Gmd. i Kosterlev i Særlev Sogn, og *Karen Jørgensen*, f. 1796. Umiddelbart efter Jørgen Andersens Død 11. Maj 1804 ($68\frac{1}{3}$ Aar gl.), giftede Enken sig 2den Gang 7. Juli 1804 med *Niels Pedersen* fra Asperup*), som saaledes blev Ejer af Gaarden. De fik bl. a. en Søn Peder Nielsen, f. 2. Septbr. 1805, † 1858, som 25. Septbr. 1829 fik Skøde paa sin fædrene Ejendom.

Han var først gift med *Maren Madsdatter*, f. 1803 i Hindevad, † 1844, og havde med hende 4 Børn, men blev senere gift med *Ane Jensdatter*, f. 1824 i Særslev og fik med hende 2 Børn.***) Datteren af første Ægteskab:

1. *Maren Cathrine Petersen Dam*, f. 1840, † 1904, blev gift med *Rudolf Møller*, f. 1. Septbr. 1835 paa Skov-

*) Folketællingsliste for Asperup Sogn 1787. — Gaardmand Niels Jørgensen, født 1750, gift 2. Gang. Karen Hansdatter, f. 1752. Niels Petersen, Søn af 1. Ægteskab, f. 1773, maaske ham, der senere blev gift i Sasserød 1804. Af sidste Ægteskab: Karen, 11 Aar, Mette Marie, 7 Aar og Anna Kirstine, 4 Aar.

**) Maren Pedersen Dam, f. 1850, g. m. Gmd. Peter Skov i Jylland og Jens Pedersen Dam, g. m. Karen Margrethe Nielsen. Deres 2 Børn er Anna Marie Dam, f. 16. Juni 1885 og Niels Peter Dam, f. 11. Juni 1895.

møllen, og de fik det gamle Hjem, som i saa lang Tid har været i Slægten. Rudolf Møller var i sin Ungdom Forvalter paa Elvedgaard hos Forp. M. Macius og var i mange Aar Sognefoged og Lægdsmand. Ligeledes var han samtidig Vurderingsmand for Østifternes Kreditforening og Medlem af Veflinge Sogneraad. Som ældre blev han Tilsynsførende og Regn-

Rudolf Møller og Hustru, Sasserod.
 skabsfører over Skovene under Elvedgaard. Med Cathrine Dam havde han 8 Børn, nemlig:

- a. Anders Peter Møller, f. 1. Aug. 1868, er Malermester i København.
- b. Anton Marius Møller, f. 28. Novbr. 1869, nu Ejer af Fædrengaarden i Sasserod sammen med Broderen Anders.

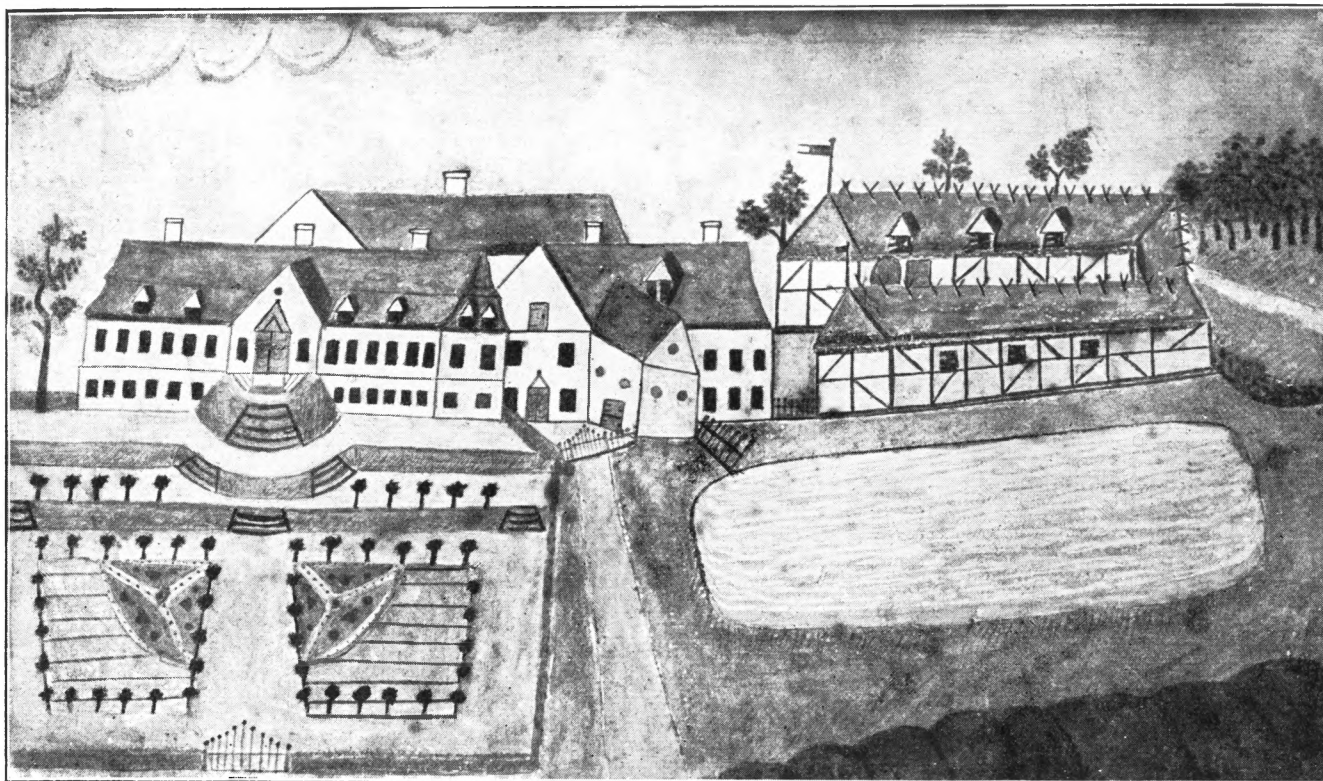
- c. Carl Niels Christian Møller, f. 22. Novbr. 1870, † 22. Maj 1888.
- d. Axel Mads Møller, f. 22. Septbr. 1873, er Tobaksfabrikant og Byrådsmedlem i Hobro.
- e. Maren Møller, f. 18. Septbr. 1875, † 26. Maj 1891.
- f. Simon Knud Møller, f. 16. Febr. 1878, † 19. Nov. 1887.
- g. Ellen Marie Møller, f. 17. Juli 1879, † 29. Marts 1889.
- h. Anders Vædele Møller, f. 22. Juli 1881 fik efter Faderens Død Skøde paa Fædrenegaarden i Sasserod sammen med Broderen Anton. De driver Gaarden paa mønsterværdig Maade og har flere Gange modtaget Præmier for Husdyr paa Dyrskuer.

TALLERUP

er en Enestegaard, beliggende i den nordlige Del af Tommerup Sogn, midt imellem Baagegaard, Højsholt og Store Appe i samme Sogn. Tallerup var allerede paa Dronning Margrethes Tid en ret betydelig Gaard, og den nævnes under en Skiftebehandling i Familien Ulfeldt 1383. Gaarden beboedes i hele det 18de Aarhundrede af Officerer. Den sidste, Major *Petersen*, døde 1788, hvorefter hans Enke, Charlotte Christiane Erichsen, f. *von Westen* (død 18. Febr. 1801), solgte Tallerup 7. Juli 1798 for 17950 Rdl. til Gmd. *Anders Hansen**) af Orte, (f. s. S. 1751, gift 1772 med Birthe Hansdatter af Orte). Han udskilte 3. Oktbr. 1803 *Talleruplund* til en Søn, Simon Andersen, og 28. Aug. udskilte han tillige *Lille Tallerup*, der blev solgt til *Hans Sørensen*. — Anders Hansen nedbrød den store flotte Hovedbygning paa Tallerup, der var opført af Major Høye i Aarene 1745—1750, og opførte ny passende Stuehuse paa Tallerup, Lille Tallerup og Talleruplund (det sidste staar endnu) af Materialierne. Han døde paa Talleruplund 1819, men forinden havde han 28. Maj 1814 overdraget »*Gamle Tallerup*« til Sønnen, *Hans*

*) Han havde en Broder, Jens Hansen, som ejede Ulskovgaard i Orte Sogn, og en Datter af Anders Hansen blev gift med Chr. Olsen og senere med Niels Jeppesen, der begge ejede Talleruplund efter Simon Andersen.

Tallerup, opført i Aarene 1745—50 af Major Høye.

Simon Andersen, f. i Orte 1779, der i 1804 var bleven gift med *Dorthe Marie Olsdatter* fra *Korsebjerg* i *Ubberud Sogn*, f. 10. Septbr. 1786, † 25. Aug. 1857. H. S. Andersen døde allerede 2. April 1826, og kort efter, 11. Novbr. 1826, giftede Enken sig med *Rasmus Jensen* fra *Tommerup*, f. 1780, † 1848 (Søn af Sognefoged

P. A. Møller og Hustru paa Tallerup.

Jens Andersen). *Dorthe Marie Olsdatter* havde med sin første Mand, H. S. Andersen, 6 Børn, nemlig: ¹⁾ Anders Christian, f. 1815, ²⁾ Christian Ludvig, f. 1817, ³⁾ Jens Peder, f. 1819, ⁴⁾ Birthe Oline, f. 1809, ⁵⁾ Anne Marie, f. 1812 og ⁶⁾ Maren Dorthea, f. 1822. Derimod fik hun med sin 2den Mand, Rasmus Jensen, kun en Datter, *Marie Hansine Rasmusdatter*, f. 18. Okt. 1827, † 27. Jan. 1887, der arvede Tallerup og i 1851

¹⁾ Han blev Gmd. (og Dmbd.) i Gjesten i Jylland. ²⁾ Gmd. i Ørsted Højbjerg. ³⁾ Korsebjerg og Skydebjerg. ⁴⁾ Gift med Skolelærer Niels Nielsen i Ubberud Sogn. ⁵⁾ Gift først med Lærer Felding i Veringe og 2. Gang med Gmd. Hans Hansen i Solevad. ⁶⁾ Gift med Gmd. Anders Chr. Rasmussen i Kivmose i Tommerup Sogn.

blev gift med Sergent *Peder A. Møller* fra *Skovmøllen*, f. 31. Maj 1823. P. A. Møller blev indkaldt som Soldat 1846 som Nr. 31 af 3die Forstærknings Bataillons 4de Kompagni og blev senere Underkorporal ved Kompagniet. Af hans endnu opbevarede Afregningsbog ses, at han 24. Juli 48 er afgaaet fra Lazarettet i Nyborg til Arméen i Slesvig. Den sidste Opgørelse er sket i Rendsborg 18. Febr. 1851 og underskrevet af »*Thurah*, Premierlieutenant og Compagni Commandeur« og 29. Marts 1851 er Bogen underskrevet af Fyns Intendanten i Odense, Chr. Koefoed. Og dermed er hans Soldatertid forbi, thi 28. Juni 1851 stod hans Bryllup paa Tallerup. Fra dette Bryllup har jeg opbevaret følgende Uddrag af et Brev af min Svigerfader, der var med til Festen tillige med Broderen Lauritz, der som ovenfor nævnt var Premierløjtnant ved samme Kompagni, hvor Møller var Sergent under Krigen 1848—51: »... og paa Lørdag skal vi til et Bryllup paa Tallerup, hvortil Lauritz har digtet en Sang, da Brudgommen har været Sergent hos ham...« — »Sangen blev sunget med stort Bifald, og efter mange Taksigelser blev Lieutnantens Skaal udbragt af den gamle Møller (fra Skovmøllen). Nu gik man i Skoven efter Bordet; der blev sunget, og Lieutnanten lovede at skrive en Sang til; han skrev den i sin Tegnebog til alles Forundring extempore; man sang den, lo, jublede og gav Lieutnanten et tordnende Hurra. Derpaa blev der dandsset temmelig paa fri Haand, man tog en Dame, dandsede rundt med hende, til man ikke kunde mere, bukkede og takkede for naadig Straf. Allerede Kl. 10¹/₂ tog vi hjem, efter at Caroline (de *Thurah*) og jeg havde modtaget Invitation til Ballet næste Aften. Strax vi kom, spiste vi Aftensmad, og derpaa begyndte Dansen Kl. 9. Jeg begyndte dog først Kl. 10 at vise mig paa Brædderne, hvor der kun var tre hvide og fire røde Damer, Resten var

uldne i alle Kouleurer. Det gik imidlertid ikke efter Kjolerne, og der var saamænd ogsaa mange af Uldkjolerne, der dandsede de hvide forbi. Jeg havde den Ære at føre Kotillon op og skal have skildt mig derfra til alles Tilfredshed. Kl. 4 kjørte vi hjem i Morgenlysningen, og som om det var Billeder fra Ballet, dandsede Elverpigerne langs med Skovplainerne i den kjøle Morgenluft«. — P. A. Møller blev ikke alene en dygtig Landmand, men han blev tillige en anset Mand i Sognet, hvor han fik mange Tillidshverv. Efter de store Udstykninger var der dog endnu ca. 100 Tdr. Land tilbage under selve »gamle» Tallerup, men i 1872 skete den Ulykke, at Lynet slog ned i Stuehuset, som brændte ned til Grunden, og ved den Lejlighed brændte bl. a. en Mængde gamle, sjældne og kostbare Møbler og Husgeraad, der havde været i Gaarden fra dens Glanstid; der skal endog have været store gamle Egeskabe af Planker paa nær et Kvarter tykke.

P. A. Møller*) døde 6. Oktbr. 1901. Han havde med Hansine Rasmusdatter følgende Børn:

*) Blandt Rasmine Simonia Rambøll's Optegnelser findes følgende om Hjemmet paa Tallerup:

»Paa Tallerup var dejligt, mange Børn, hvoraf flere var jævnaldrende med mig, et smukt og fint Hjem, og baade min Fætter, Peder Møller, og hans Hustru Sine tog altid venligt og kærligt imod mig. Jeg tænker ogsaa, at de nok kunde se, jeg var et ensomt Barn og trængte til Opmuntring. Hvor var hun en sød Kone, der var noget fint over hende, hun var god imod alle og er af et af de bedste Mennesker, jeg har kendt.

Naar jeg tænker paa Tallerup, mindes jeg altid det gamle Stuehus, som brændte. Hvor var der smukt og fornemt i den store Sal, der gik helt igennem Huset med Vinduer baade mod Gaard og Have, to store Pillespejle over for hinanden med smaa forgyldte Kommoder under i Rokoko, Mahognimøbler, et stort Søjlebord foran Sofaen og i Midten en stor Lysekrone med Glasprismer

1. Anders Møller, f. 5. April 1852, se om ham Side 50.
2. Rasmus Møller, f. 12. Jan. 1854, han lærte Landvæsen og var Forvalter paa Aalykkegaard ved Odense, men under en stor Klapjagt paa Store Appe kom han ulykkelig af Dage ved et Vaadeskud og døde 4 Dage efter paa Store Appe, som hans Forlovede, Frøken Kirstine Jensen, ejede, 13. Oktbr. 1884, efterladende stor Sorg hos Slægten.
3. Dorthé Marie Møller, f. 30. April 1856, † 5. Novbr. 1916. Hun blev gift 4. Juni 1879 med Gaardejer i Mejls ved Varde, *Elias Nissen Thomsen*, f. 1851; der nu bor i Esbønderup. Børn:
 - a. Anna Maria Thomsen, f. 22. April 1880, død ugift.
 - b. Hansine Thomsen, f. 8. Septbr. 1881, gift 7. April 1904 med Gaardejer Peter Hansen, f. 16. Oktbr. 1876, lille Tallerup, nu i Faaborg (Søn af Hans Hansen, Lille Tallerup). Børn:
 - 1) Karen Hedvig Hansen, f. 19. Jan. 1905, gift 21. Maj 1926 med Gaardejer Albertus Jervelund, Heden, f. 24. April 1886 i Eiby ved Odense. Barn:
 - a) Hans Christian Jervelund, f. 19. Sept. 1927.
 - 2) Hans Adolf Hansen, f. 21. Marts 1906 i Tommerup.
 - 3) Anna Marie Hansen, f. 2. Marts 1907 i Tommerup.
 - 4) Harald Hansen, f. 4. Febr. 1914 i Gestelev.

og Stearinlys. I et Hjørne anbragtes en blank Tema-skine, hvorfra der serveredes Te til Gæsterne. Der var store Selskaber, et for Familien, saa kom de kørende fra Skovmøllen, Sasserød og andre Steder, forsvaret indpakket — og et andet for Egnens Honoratiøse.

I det daglige Liv kunde man vanskeligt tænke sig noget hyggeligere, hjemligere eller muntre, end naar hele Familiekredsen om Aftenen samledes om Bordet.«

- 5) Karl Christian Hansen, f. 5. Novbr. 1915 i Heden.
- 6) Edith Helene Hansen, f. 19. Septbr. 1917 i Heden.
- c. Eva Thomsen, f. 18. Marts 1883, gift 1. Decbr. 1908 med Maskinmester Svend Trøst Hansen i København. Børn:
- 1) Margrethe Nørvang Hansen, f. 4. Oktbr. 1909.
 - 2) Sigurd Nørvang Hansen, f. 29. Juli 1911.
 - 3) Olav Nørvang Hansen, f. 29. Juli 1911.
 - 4) Ingrid Nørvang Hansen, f. 7. Aug. 1917.
- d. Else Thomsen, f. 24. Jan. 1885, gift 4. Decbr. 1913 med Hotelejer Julius Sørensen, f. 9. April 1870 i Skjern, bor nu ved Skive i Vester Børsting. Børn:
- 1) Marie Sørensen, f. 21. Oktbr. 1914.
 - 2) Svend Sørensen, f. 12. April 1918.
 - 3) Inger Sørensen, f. 7. Decbr. 1922.
- e. Peder Møller Thomsen, f. 13. Novbr. 1886, gift 12. Novbr. 1912 med Elisabeth Neumann, f. 19. Dec. 1887. De bor i Varde, Lindevej 3. Børn:
- 1) Emilie Thomsen, f. 2. Novbr. 1913.
 - 2) Edith Thomsen, f. 27. Oktbr. 1916.
 - 3) Gunnar Thomsen, f. 17. Septbr. 1918.
 - 4) Rigmor Thomsen, f. 8. Decbr. 1920.
- f. Martha Thomsen, f. 28. Novbr. 1891, gift 17. Aug. 1915 med Maskinmester Niels Chr. Nielsen, f. 24. Decbr. 1884 paa Frederiksberg. Børn:
- 1) Agnethe Nielsen, f. 1. Juli 1916.
 - 2) Helge Nielsen, f. 15. Oktbr. 1917.
 - 3) Frode Nielsen, f. 28. Juni 1921.
 - 4) Vagn Nielsen, f. 6. Juli 1923.
 - 5) Bent Nielsen, f. 24. Aug. 1925.
- g. Thyra Thomsen, f. 26. Novbr. 1894, gift 28. Okt. 1916 med Gaardejer Simon Pallesen, f. 31. Marts 1879 i Mejls ved Varde. Børn:

- 1) Carl Møller Pallesen, f. 9. Oktbr. 1917.
 - 2) Karen Marie Pallesen, f. 6. Febr. 1919.
 - 3) Peter Pallesen, f. 20. Marts 1920.
 - 4) Erling Pallesen, f. 9. Jan. 1922.
 - 5) Vagn Pallesen, f. 19. Maj 1923.
 - 6) Frode Pallesen, f. 3. Marts 1925.
 - 7) Kirsten Pallesen, f. 28. Oktbr. 1926.
- h. Gerda Thomsen, f. 23. Juli 1898, gift 16. Decbr. 1925 med Tømrer Peter Thomsen, f. 4. Sept. 1898 i Ribe. Børn:
- 1) Hans Hillerup Thomsen, f. 9. April 1927.
- i. Dagmar Thomsen, f. 27. Novbr. 1889, gift 12. Novbr. 1912 med Gdr. L. P. Larsen, f. 11. Septbr. 1884 i Ølstykke, bor i Esbønderup pr. Esrum. Børn:
- 1) Holger, f. 17. Marts 1917.
 - 2) Ellen Margrethe, f. 29. April 1918.
 - 3) Viggo, f. 10. April 1919.
 - 4) Inger Marie, f. 19. April 1920.
 - 5) Else, f. 29. April 1921.
 - 6) Gudrun, f. 18. Juni 1922.
 - 7) Ingeborg, f. 30. Aug. 1923.
 - 8) Svend, f. 31. Oktbr. 1925.
- j. Hans Thomsen, f. 29. Aug. 1896. Gartner i Kalifornien i San Mateo U. S. A.
- k. Aage Thomsen, f. 22. Jan. 1901, ugift, Landmand i Argentina.
- l. Svend Thomsen, f. 3. Oktbr. 1903, Landmand i Vester Børsting pr. Skive.
4. Maren Møller, f. 31. Aug. 1858, † 12. Juni 1859.
 5. Carl Sophus Møller, f. 4. Maj 1860, se om ham Side 51.
 6. Maren Oline Møller, f. 18. Aug. 1861, † 10. Juli 1927. Hun blev gift 10. Oktbr. 1894 med Gaardejer Lars Hansen, Brødegaard i Smørumovre, f. i København 4. Maj 1859. Børn:

- a. Svend Brødegaard, f. 26. Aug. 1895.
- b. Aage Brødegaard, f. 31. Decbr. 1896.
- c. Carl Brødegaard, f. 23. Jan. 1898.
- d. Ingeborg Brødegaard, f. 10. Juli 1899.
- e. Agnes Brødegaard, f. 18. Aug. 1900, Sygeplejerske.
- 7. Anna Christiane Dagmar Møller, f. 9. Januar 1864, † 27. Marts 1887, kort efter at hun var bleven gift med Proprietær Hans Jensen, *Store Appe*.
- 8. Petra Hansine Møller, f. 26. Juni 1866, blev 2. Novbr. 1901 gift med daværende Ejer af Tobogaard.
- 9. Simonia Møller, f. 29. August 1869, † 2 Mdr. gl.
- 10. Simon Christiane Møller, f. 28. Marts 1871; hun døde 1. April 1871.

-
- 1. Anders Møller, f. 5. April 1852. Han tog Skolelærer-eksamen fra Skaarup 1872, blev Lærer i Kivsmose 19. Aug. 1877, i 1878 i Struer og i 1883 i Vormark i Hesselager Sogn til sin Død 17. April 1898. I Struer blev han gift med *Ditmarsine Rasmie Clemmensen*, f. 17. Jan. 1857, (en Datter af Manufakturhandler Clemmensen og Christiane Petersen paa Samsø).
Børn:
 - a. Peter Andreas Møller, f. 14. Juli 1880 i Struer. Kommunebogholder og Sparekassekasserer i Skibby, gift 2. April 1916 i Kbhvn. med Anna Andersen, f. 15. April 1892 i Sælsø. Børn:
 - 1) Edith Emma Møller, f. 4. Juni 1917 i Skibby.
 - 2) Niels Peter Møller, f. 5. Septbr. 1922 i Skibby.
 - b. Ellen Kirstine Møller, f. 16. Aug. 1884, gift 23. Oktbr. 1903 med Guldsmed Nicolaj Andersen i Køge, f. 21. April 1879 (Søn af Gdjr. Erik Andersen og Birthe Marie Mortensen i Hillerslev. Børn:

- 1) Ingrid Møller Andersen, f. 15. Febr. 1905, Gravør.
 - 2) Aage Møller Andersen, f. 3. Marts 1907, Handelskommis.
 - 3) Erik Møller Andersen, f. 24. Oktbr. 1908, Boghandlerlærling.
 - 4) Arne Møller Andersen, f. 28. Maj 1911.
 - 5) Svend Møller Andersen, f. 30. Juni 1913.
- c. Rasmus Christian Møller, f. 9. Septbr. 1886, er Direktør i Sparekassen i Faaborg, blev gift 14. Juli 1917 med Anna Else Helene Olsen (Datter af Bestyrer Albert Olsen og Fernanda Nielsen i Korinth). Børn:
- 1) Esther Møller, f. 10. Maj 1918.
 - 2) Poul Ejler Møller, f. 25. Juni 1921.
 - 3) Kirsten Møller, f. 19. Aug. 1922.
- d. Carl Christian Møller, f. 15. Marts 1895, er Mekaniker i Odense og gift 9. Oktbr. 1914 med Anna Dorthea Jørgensen, f. 29. Jan. 1895 (Datter af Oversergent Frederik J. og Karen Kirstine Christiansen i Odense). Børn:
- 1) Ella Gudrun Møller, f. 20. Febr. 1915.
- e. Marie Hansine Møller, f. 13. Oktbr. 1896, † 30. Jan. 1923, gift 13. April 1920 med Sagfører RichardBrøcker, Ringsted (Søn af Sagf. B. i Køge).
5. Carl Sophus Møller, f. 4. Maj 1860, var i mange Aar efter Broderen Rasmus' Død fra 1884 Forvalter paa Aalykkegaard, til han i Aaret 1898 overtog Forpagtningen af Tallerup, som han efter Faderens Død 1901 blev Ejer af. Her giftede han sig 2. April med Hansine Rasmine Kirstine Mouritzen, f. 16. Febr. 1869 i Snapind, som ejedes af hendes Forældre, Mads Mouritzen, f. i Sanderum 8. Marts 1823, † 1906) og Vilummine Rasmussen, f. 16. Decbr. 1826, † 8. Decbr.

1909). Carl Møller solgte Tallerup 8. Juli 1908 til Lars Hansen fra Gadsbøllegaard, flyttede derfra til Villa Godthaab og senere, 1916, til Snapind, hvilken Ejendom han arvede med Konen og drev til sin Død 13. Juni 1923, da han kom ulykkeligt af Dage, idet Bogensetøget, der kører gennem hans Marker, kørte over ham, da han passerede Banen. Proprietær Carl Møller og Hustrus Børn er:

- a. Peder Mouritz Møller, f. 2. Decbr. 1906 paa Tallerup. Er Kontormand.
- b. Minna Maria Møller, f. 23. Maj 1900 i »Godthaab«; er Fotograf.

Ingersholm i Tommerup Sogn.

INGERSHOLM.

Den yngste af Rasmus Hansen Møllers 4 Børn var *Simon Rasmussen*, f. 28. Novbr. 1802 i Vejle Mølle. Allerede 24. Marts 1804, altsaa kun godt eet Aar gl., mistede han sin Moder, og 25. Marts 1808 blev Faderen begravet i Tommerup, da Barnet kun var 5 Aar gammelt. — Men da Moderen var død, kom den lille Simon i Hjemmet hos sin Morbroder, Gmd. *Mads Andersens*, begr. 3. Septbr. 1856, og dennes Hustru Birthe Cathrine Larsdatter, begr. 26. April 1852, i Villestofte ved Odense. Her fik han en god Opdragelse, kom efter Konfirmation ud at lære Landvæsen, blev 1825 Bestyrer af Avlsbruget for Pastor Brummer i Tarup til 1833 og bestyrede derefter Tanggaard i Ubberud for Doktor Ruge i Odense til 1837, hvorefter han 19. Marts 1839 af Gmd. Anders Andersens Enke, Kirstine Andersdatter, købte Gaarden Matr. Nr. 1, ca. 2¹/₂ Td. Hartkorn, i *Ubberud* for 1900 Rdl. — Han blev Sogne-

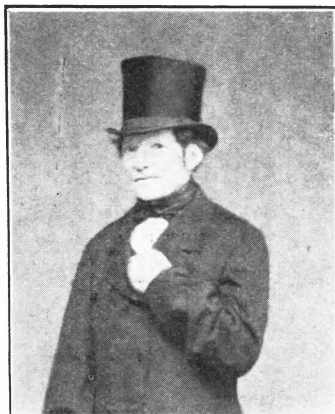
foged i Ubberud, men var endnu Ungkarl, og Søsteren, *Anna Sophie Rasmusdatter*, født 1798, bestyrede Huset for Simon Rasmussen indtil 1846, da hun rejste til Søsteren i Ladegaard, hvor hun døde ugift 1848, 17. Jan. Han solgte imidlertid denne Gaard igen 16. Juni 1851 til Hans Jacob Hansen fra Svendstrup og købte kort efter, 28. Aug. 1851, af Anders Jensen Gaarden *Ingersholm* paa ca. 2 Tdr. Hartk., en Parcel af Store Appe i Tommerup Sogn, for 4000 Rdl. Denne Gaard solgte han 13. Novbr. 1866 for 8000 Rdl. til Frøken *Ane Johanne Christensdatter*, som lagde Ingersholm ind under Store Appe igen. —

Simon Rasmussen blev først gift 5. Decbr. 1851 i Tommerup i sit 49. Aar med *Ane Cathrine Hansdatter**) (se Noten Side 60), f. i Bellinge 29. Decbr. 1813 (Datter af Skræder Hans Hansen, f. 1767, † 1827 og Sara Hansdatter, f. 1780, † 1821), som i nogle Aar bestyrede Huset for ham i Ubberud. Paa Ingersholm byggede Simon Rasmussen det Stuehus, som delvis staar endnu som Skovfogedbolig til Store Appe. Han var en nøjsom, faamælt, arbejdsom og meget religiøs Natur, et bevidst og ydmygt kristent Menneske, der gennem sine mange Optegnelser, der endnu er bevaret i Familien, fortæller, hvor meget det var ham om at gøre at have Gud med i alle sine Forhold igennem hele Livet. Simon Rasmussen fortæller ogsaa om, hvor kærlig og gode hans Plejeforældre var imod ham, da han som lille forældreløst Barn kom i deres Hus. Han var en alvorlig og rettænkende Mand og meddeler i sine Optegnelser om et »Syn«, han havde om Natten mellem 7. og 8. September 1847, »da havde jeg en saa velsignet himmelsk Drøm om en mørk og klar Skye, hvorpaa jeg tydelig saa, at min himmelske Frelser stod for oven og i et saa mildt Smil fra sit Ansigt udstrakte sine Arme for at favne os Mennesker og føre os højere op.

Ja, jeg saa Sveddraaber at dryppe ud af Enden paa hans udstrakte Fingre af lutter Glæde og Kjærlighed for at drage os med sig hisset. — Jeg kan ikke fortælle det med Ord, hvilken Glæde jeg følte, og endnu saa mange Aar efter løfter den Drøm min Aand saa højt, ja saa højt, at ingen Glæde i Verden kan lignedes ved det milde Syn, jeg saa. Jeg tror, det var en lille Draabe fra Himlen, Gud i sin Godhed lod falde ned til mig for at glæde

Simon Rasmussens Hustru.

Simon Rasmussen.

mig og minde mine Tanker om, at deroppe er Hjemmet.« —

Simon Rasmussen og Ane Cathrine Hansdatter fik 2 Børn, hvoraf Anne Sophie, f. 9. Okt. 1852, døde 7. April 1854, hvilket gik dem nær til Hjertet, og de besluttede sig til at ofre alt for den anden Datters gode Opdragelse og Oplærelse, hvilket var Grunden til, at de solgte Ingersholm og flyttede til Odense i 1867, hvor de byggede dem et Hus i Slotsgade 26, nu Vindegade 38. Her levede de et lykkeligt Liv i mange Aar og navnlig kunde de glæde sig ved et usædvanlig godt Helbred. Endnu den

10. Maj 1879 i sit 77. Aar besøgte Simon Rasmussen sin Søsterdatter, Ane, i Kaadekilde, var paa Skovmøllen og hos Rudolf Møller i Sasserød, og 15. Maj »gik jeg Vejen hvert Fjed her hjem til Odense paa min Fod« og »derfor kan jeg have Aarsag at takke Gud for Styrke og Helbred, men vist nok er det den sidste Rejse, hvor jeg for denne Gang her i mit jordiske Liv venter at gøre paa mine Fødder en Vej saa lang«, skriver han i en Notebog! —

Denne Forudelse slog til, thi allerede 11. Jan 1881 kom Døden og hentede ham til den sidste Rejse, og hans Hustru døde kort efter, nemlig 8. Novbr. 1881.

Deres anden Datter, *Rasmine Simonia Rasmussen**)

*) Blandt Rasmine Simonia Rambøll's Optegnelser findes følgende om hendes Barndomshjem paa Ingersholm:

»Der, hvor vi boede, var uendelig trist. Gaarden (Ingersholm) laa meget afsides, en halv Mil fra Tommerup By. Vore nærmeste Naboer var Store Appe i Tommerup S. og Store Tobo i Brylle Sogn. Til disse hørte store Skove, som vi laa ind imellem, det var trist om Vinteren og om Aftenen, og skulde vi nogen Steder, maatte vi gennem Skov. Naar vi kørte, maatte vi tidt af og lukke Led op, og naar vi gik hjem om Aftenen, f. Eks. fra Tallerup, gik Fader i Spidsen med en Lygte.

Ellers var det en dejlig Ejendom med Eng, Tørve-mose, Mergel, Grusgrav og god Jord, og min Fader havde straks bygget Gaarden om, der var Stuehus, 3 Længer og en Port. Paa St. Appe var vor Naboerske en ugift Pige. Hun var saadan en udmærket Nabo, saa god og tjenstvillig, god mod Smaafolk og gæstfri. Hun havde taget en Broderdatter til sig, som var lige gammel med mig. Hun hed Stine Jensen, og vi legede tidt, da jeg blev stor nok til at gaa over og bytte Avisen (Fyns Stiftstidende).

Mine Forældre elskede mig over alt, men alligevel var min Barndom der meget trist, skønt jeg naturligvis blev umaadelig forkælet og var ikke saa lidt gammelklog. Min Fader var et gudfrygtigt Menneske og redelig i al sin Færd, men der var saa lidt Glæde og Mun-

blev født paa Ingersholm 21. Aug. 1855 og blev samme Dag døbt af Pastor Thurah og døde 18. Febr. 1927. Hun blev gift 17. Oktbr. 1879 med *Nicolaj Henrik Jørgensen Rambøll*, f. 27. Juni 1853. † 22. Febr. 1919 (en Søn af Snedkermester og Kirkeværge i Kolding, Niels Jørgensen [1810 † 1880] og Hustru Anna Helene Nielsen [1821 † 1857]). Han var Snedkermester i Odense og overtog Ejendommen der efter Svigerfaderen. I mange Aar var han Laugsoldermand, Medlem af Industriforeningens Bestyrelse og Lærer ved Teknisk Skole. Deres 8 Børn er født i Odense:

1. Johannes Jørgensen Rambøll, f. 30. Septbr. 1880, tog Lærereksamen i Odense 1901, blev cand. phil. 1910, har været Lærer i Odense, ved Korsør Realskole og i Lyngby. Fra 1. Juli 1926 er han Førstelærer i Virum, Lyngby-Taarbæk Kommune. Han er Formand for Kommunens Lærerforening og Medlem af Menighedsraadet. Gift 14. Maj 1910 med Ebba Thorbek, f. 10 Maj 1883 (Datter af Overlærer Chr. Thorbek i Odense (1853 † 1925) og Kristine Elisabeth Nielsen (1853 † 1927)). Deres 2 Børn er f. i Korsør:
 - a. Børge Johannes Rambøll, f. 30. Maj 1911.
 - b. Bodil Rambøll, f. 30. Maj 1911.

terhed hos ham, han var saa at sige gammel, saa langt jeg kan huske tilbage. Han førte sig meget jævnt, og fine Ting faldt det ham aldrig ind at sætte Penge i, han satte dem hellere i Fyns Stifts Sparekasse.

Min Moder var ellers ret livlig og vel begavet, men det kunde nok siges, at jeg havde gamle Forældre. Hvis jeg endda havde haft Søskende, men eneste Barn paa et afsides Sted, omgivet af lutter ældre! Noget af det første jeg husker er, at jeg sad paa min Moders Skød i Køkkenet. Hun sad ved Komfuret og rørte i Maden og saa sang hun: »Jeg er fremmed, jeg er Pilegrim« — og jeg følte mig saa lille og var som en fremmed her paa Jorden.«

2. Axel Jørgensen Rambøll, f. 23. Oktbr. 1882, Student 1901, cand. phil. 1902, cand. polyt 1908, var i kort Tid i Hedeselskabet og Københavns Kommunes Tjeneste og et Par Aar i 2. Ingeniørdirektion, Jernbaneingeniør og Entreprenør. Fra 1921 Vejingeniør i Oden-

Rasmine Simonia Rasmussen og
Nic. Jørgensen Rambøll.

se Kommune. Han blev gift 3. Septbr. 1915 m. Anna Elisabeth Erichsen, f. i Horsens 23. Marts 1891 (Datter af Rentier Søren A. Erichsen (†) og Christine Nielsen, nu i Hellerup). Børn:
a. Gudrun Elisabeth Rambøll, f. 7. April 1917.
b. Gerda Birgit Rambøll, f. 18. April 1922.

3. Anna Simonia Jørgensen, f. 20. Novbr. 1884, † 22. Decbr. 1891.
4. Viggo Jørgensen Rambøll, f. 18. Oktbr. 1886, fik Kontoruddannelse hos Konsul Muus i Odense, blev Sekondløjtnant 1912, tog Lærereksamen 1913 i Odense. Er nu Lærer i Kolding og ved Købmandsskolen der. Han blev gift 10. Novbr. 1917 m. Ruth Pinborg, f. 15. Juni 1891 (Datter af Lærer Pinborg, † 1920, i Brylle og Karoline Marie Bech, † 1927). Barn:
a. Jørgen Viggo Rambøll, f. 7. Juni 1921.

Ingersholm mod Øst.

5. Ellen Jørgensen Rambøll, f. 2. Jan. 1889, † 8. Juni 1923 paa Rigshospitalet. Efter et Ophold i England var hun Husbestyrerinde i Lyngby, senere ansattes hun paa »Fyns Stiftstidende«s Kontor i Odense. Ugift.
6. Otto Jørgensen Rambøll, f. 14. Aug. 1891, er Maler og driver tillige Cigarforretning i Fædrenehjemmet i Vindegade 38 i Odense. Gift 28. Decbr. 1919 med Anna Jensen, f. 25. Novbr. 1894 (Datter af Fabrikant

Carl Wilh. Jensen i Odense og Sørine Frederikke Petersen †). Barn:

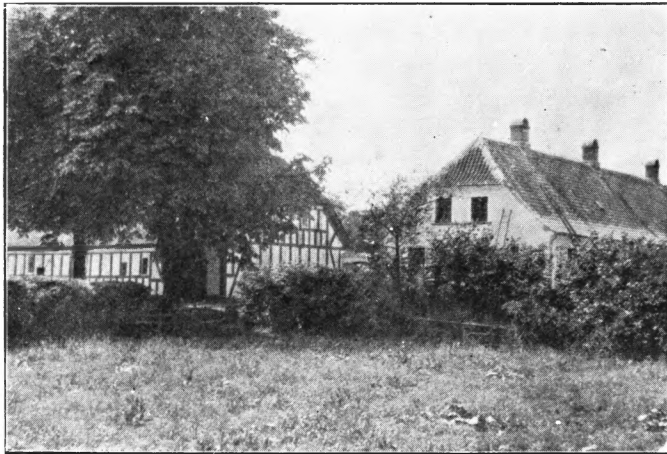
a. Ebba Rambøll, f. 6. Septbr. 1921.

7. Asta Jørgensen, f. 23. Juli 1893, † 8. Febr. 1900.

8. Georg Jørgensen Rambøll, f. 31. Marts 1900. Uddannet til Elektriker og er nu aut. Installatør i Odense.

Note fra Side 54:

- *) Rasmine Simonia Rasmussen skriver: »Den Gang troede Folk paa Varsler. Min Moder fortalte, at da hun som 13-aarig tjente i Brylle, vaagnede hun en Nat ved, at nogen langt borte raabte hendes Navn, og samme Formiddag kom der Bud til hende, at hendes Fader var død om Natten.«

Ladegaard.

LADEGAARDSLINIEN.

En af de talrigste Grene af denne Slægt er udgaaet fra den Gaard i Ladegaard By, som ligger først paa venstre Haand, naar man kommer fra Ørsted mod Bred. Det er en Gaard paa $8\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn, som hørte under Harritzlevgaard 18. Septbr. 1777, da Godsejer Bardenfleth fæstede den ud til *Povl Clausen*, der var født i Harritzlev. Gaarden havde hidtil været fæstet af *Mads Jensen* og Kirsten Jensdatter (hvis Datter blev gift med Povl Clausen). I 1810 købte Povl Clausen Gaarden for 10800 Rdl. og hans Søn, *Jens Poulsen*, fik Skøde paa Gaarden med $9\frac{3}{4}$ Td. Hartk. 24. Septbr. 1819, og endelig 31. Jan. 1851 fik *Rasmus Chr. Jensen* Skødet mod at udbetale 6570 Rdl. til sine Søkende.

Den eneste af Rasmus Hansen Møllers Døtre, der fik Lov at leve og efterlade en Efterslægt, var *Kirstine*

*Marie Rasmusdatter**), der blev født i Ryds Mølle 1796, † 4. April 1833. Hun var hjemme i Faderens Gaard, Nyholmgaarden i Tommerup, da han døde 1808. Hun blev gift 1815 med Gaardejer *Jens Poulsen* i Ladegaard i Orte Sogn, † 1853 (en Søn af Poul Clausen, f. i Harritzlev, der blev gift med Kirsten Jensdatter, som var Datter af Mads Jensen, der 1777 afstod Gaarden til Svigersønnen). Hun døde allerede 4. April 1833, efterladende sig 6 Børn. Hun var en stærk religiøs Natur ligeom hendes Brødre, og dette synes i nogen Maade at være gaaet i Arv til hendes Børn.

1. *Ane Jensdatter*, f. 29. Maj 1816, † 9. Jan. 1895. Efter Moderens tidlige Død tog hun sig moderligt af de mindre Søskende og Hjemmet. Hun var et sjældent bravt og opofrende Menneske. Hun blev gift med Gaardejer Lars Larsen paa Bobjerggaard ved Bred, f. 1807, † 1864, hvorefter hun giftede sig anden Gang med den afdøde Mands Broder, *Peder Larsen*, der døde 1883. Hendes Børn døde som smaa.

*) Blandt Rasmine Simonia Rambøll's Optegnelser findes følgende om Hjemmet i Ladegaard:

»Faders gifte Søster, Kirstine i Ladegaard, døde fra en stor Børneflokk, da den ældste, Ane, var 15 Aar. Hun blev som en Moder for sine Søskende og dette moderlige fulgte hende til hendes Død. Hun bar Omsorg for sine Søskendebørn igen. Hun var et godt Menneske og dybt religiøs, som min Fader, og de satte gensidig overordentlig Pris paa hinanden.

Rasmus Jensen var en meget flittig og dygtig Landmand. Det var saa kønt af ham, at han altid samlede Familien, der naar som helst var velkommen i Ladegaard. Han holdt trofast paa Slægtskabet. Familierne i Ladegaard og Skovmøllen var en Del forskellige i Livssyn og Væremaade. De saas derfor ikke meget, men Rs. Jensen forsømte aldrig at komme til Stede ved Dødsfald eller ved andre Lejligheder i Skovmøllen, ligesom Chr. Møller altid mødte i Ladegaard«.

2. *Marie Kathrine Jensdatter*, f. i Ladegaard 20. April 1818, † 21. Jan. 1902, gift 10. Oktbr. 1846 med Gaardejer Jørgen Rasmussen i Gelsted, f. 5. Marts 1816, † 12. Septbr. 1895.
- a. Maren Kirstine Jørgensen, f. 13. Septbr. 1847, gift
1. Juli 1870 med Gdr. i Gjelsted Anders Andersen, f. 10. Septbr. 1838, † 15. Juli 1914.
 - 1) Ane Andersen, f. 29. April 1871, gift m. Grd. i Gjelsted Hans Jørgen Hansen, f. 5. Novbr. 1867.
 - a) Margrethe Hansen, f. 25. Marts 1893, gift 25. Septbr. 1917 med Konduktør Christian Bruus i Assens, f. 25. Marts 1892 i Sjørsløv i Jylland.
(1. Esther Bruus, f. 16. April 1918.
 - b) Marie Hansen, f. 10. Juli 1899, gift 15. Okt. 1921 med Grd. i Gjelsted Niels Jørgen Eriksen, f. i Kjøng Højbjerg 12. Juni 1896.
(1. Erik Bonne Eriksen, f. 11. Aug. 1922.
(2. Hans Eriksen, f. 3. Febr. 1924.
 - 2) Anders Jørgen Andersen, f. 5. Jan 1873, Landmand til 1893, Dyrslægeeksamen 1900, Dyrslæge i Rudkøbing 15. Juni 1902, gift 5. Jan. 1907 med Ida Borges, f. 10. Juni 1876, (Datter af Amtsfuldmægtig Borges i Sorø).
 - a) Else, f. 7. Juni 1908.
 - b) Kirsten, f. 26. Marts 1910.
 - c) Jacob Mogens, f. 11. Oktbr. 1913.
 - 3) Marie Andersen, f. 6. Juni 1877, gift 1903 med Købmand i Gjelsted Jens Andesen, f. 10. Febr. 1877 i Gjelsted.
 - a) Jørgen Peter Andersen, f. 23. Septbr. 1904.
 - b) Axel Andersen, f. 4. Oktbr. 1906.
 - c) Johannes Andersen, f. 21. Jan. 1910.
 - d) Marius Andersen, f. 11. Oktbr. 1913.
 - 4) Karen Andersen, f. 6. Juni 1877, gift 1909 med

- Mejeribestyrer Lauritzen, Bubbel pr. Eiby, f. 9. Septbr. 1868.
- a) Ellen Lauritzen, f. 15. Decbr. 1910.
 - b) Hans Lauritzen, f. 8. Maj 1913.
 - c) Mary Lauritzen, f. 15. Decbr. 1918.
- 5) Jensine Andersen, f. 5. Maj 1882, ugift, bor i Gjelsted.
- 6) Niels Andersen, f. 7. Jan. 1885, gift 29. Decbr. 1916 med Martha Andersen, f. i Gjelsted 4. Juli 1896 (Datter af Urmager Andersen). Han fik Forældrenes Gaard i Gjelsted og er fra 1924 Meddirektør i Gjelsted Sparekasse.
- a) Anna Andersen, f. 23. Septbr. 1918.
 - b) Jørgen Andersen, f. 6. April 1920.
 - c) Poul Andersen, f. 3. Juli 1923.
- b. Ane Jørgensen, f. 5. Oktbr. 1849, gift 22. Maj 1875 med Grd., Sognefoged Hans Pedersen i Ørsbjerg, født 4. Oktbr. 1834, † 22. Maj 1910.
- 1) Kirsten Pedersen, f. 3. Maj 1879, † 15. Febr. 1880.
 - 2) Maren Pedersen, f. 3. April 1876, bor i Ørsbjerg.
 - 3) Marie Kirstine Pedersen, f. 13. Juni 1882, gift 16. Oktbr. 1910 med Lærer Valdemar Reetz, f. 30. Marts 1880, fik Eksamen fra Jonstrup 1907, nu Førstelærer i Martofte.
 - 4) Peter Jørgen Pedersen, f. 9. Juni 1886, Grd. i Ørsbjerg.
- c. Karen Jørgensen, f. 6. Jan. 1851, † 1864.
- d. Rasmine Jørgensen, f. 20. April 1853, † 15. Aug 1904, ugift i Gjelsted.
- e. Marie Jørgensen, f. 19. Septbr. 1855, gift 30. Septbr. 1887 med Grd. i Gjelsted Kristen Hansen, f. i Aborre 3. Aug. 1851, † 26. Decbr. 1923.
- 1) Jørgen Hansen, f. 25. Juli 1888, † 3. Jan. 1893.

- 2) Anna Johanne Hansen, f. 24. Septbr. 1890, † 10. Jan. 1893.
- 3) Anna Johanne Hansen, f. 18. Oktbr. 1893, gift 20. Oktbr. 1920 med Johannes Sørensen, f. i Vejrup 28. Maj 1891, nu Forpagter af Svigerforældrenes Gaard.
- a) Christian Sørensen, f. 12. Oktbr. 1921.
- b) Anne Marie Sørensen, f. 7. Marts 1923.
- c) Jørgen Peter Sørensen, f. 11. Maj 1925.
- f. Jens Jørgensen, f. 1857, † 1864.
- g. Maren Jørgensen, f. 1861, † 1864.
3. *Maren Kirsten Jensdatter*, f. i Ladegaard 10. Juni 1821 (døbt 22. Juli s. A.), gift med Gdr. Lars Jensen, Væde, født i Væde 1823, † 28. Marts 1882. Gift 2. Gang 21. Novbr. 1885 med Gdr. Anders Hansen, Fjelsted, f. i Ringe 6. Septbr. 1827, † i Assens 2. Decbr. 1906 (begr. i Fjelsted 8. Decbr.). — Kirsten J. afstod Gaarden i Væde til Datteren og Svigersønnen og flyttede til en Villa ved Gelsted Station, der lærte hun A. Hansen at kende. Han byggede et nyt Stuehus samme Sommer, som de holdt Bryllup om Efteraaret. Han havde flere Børn i tidl. Ægteskab. Kirsten J. døde af Koldbrand i en Fod 9. Marts 1886.
- Der var en Datter af 1. Ægteskab: *Ane Marie Larsen*, f. i Væde 13. Jan. 1856, † 30. Septbr. 1911, g. med Peter Johansen, f. i Svendstrup 15. Decbr. 1855. De overtog Gaarden i Væde.
- 3 Børn, født i Væde:
- a. Laurits Johansen, f. 26. Marts 1882, Købmand i Væde. Ugift.
- b. Jensine Johansen, f. 7. Juni 1885, bor i Væde, ugift.
- c. Agnes Johansen, f. 28. Jan. 1891, bor i Væde, ugift.
4. *Rasmus Christian Jensen*, f. 28. Novbr. 1823, † 27. Maj 1903, arvede Gaarden i Ladegaard efter Faderen

og blev gift 1859 med *Kirsten Hansen*, f. i Heldager i Tved Sogn 1841, † i Ladegaard 5. Decbr. 1921. De havde 7 Børn:

a. Jens Jensen, f. 8. Novbr. 1860, ugift hjemme i Ladegaard.

b. Ane Jensen, f. 15. Juni 1864, † 5. Marts 1885.

c. Marie Kirstine Jensen, f. 15. Juni 1864, gift 9. Okt. 1889 med Mads Jensen i Lille Gaunbygaard, nu i Glamsbjerg, f. 26. Juni 1860. Børn:

1) Rasmus Christian Jensen, f. 12. Aug. 1890.

2) Lars Christian Jensen, f. 25. Septbr. 1891, er Forpagter paa Thyrasminde under Boller i Udt Sogn, gift med Jensine Mikkelsen, f. i Velleve Sogn. Børn:

a) Jens Axel Jensen, f. 19. Jan. 1924.

b) Inger Jensen, f. 27. Marts 1928.

3) Mads Peder Jensen, f. 14. Decbr. 1892, bor i Oslo i Norge, gift med Karin Raaholt fra Eidsvold, f. 6. Oktbr. 1896. Ingen Børn.

4) Ane Marie Jensen, f. 11. Jan. 1896, gift med Gaardejer Lauritz Chr. Larsen paa Nordenbro, Sydlangeland, f. 9. Jan. 1894. Barn:

a) Rasmus Larsen.

5) Karen Kirstine Jensen, f. 26. Oktbr. 1899, gift med Vognmand Peder Gram Hansen, f. 11. Marts 1893 (fra Sønderjylland), bor i Odense. Barn:

a) Kirstine Gerda Gram Hansen, f. 21. Septbr. 1925.

6) Frederik Valdemar Jensen, f. 11. Oktbr. 1902.

7) Klaus Marius Jensen, f. 6. Decbr. 1904, Snedker i Odense.

d. Hans Jensen, f. 19. Maj 1866, blev Ejer af Fødegaard-

den i Ladegaard fra 1903, 2 Maaneder før Faderens Død, ugift.

- e. Karen Jensen, f. 23. Decbr. 1869, bor ugift i Aarup.
 - f. Kirsten Jensen, f. 31. April 1872, † 1886.
 - g. Claus Jensen, f. 31. Oktbr. 1874, udvandret til Amerika og antages at være død der.
5. Karens Jensdatter, f. 00. 182?, † 00. 1861, gift med Gaardejer Lars Christensen i Skalbjerger i den sidste Gaard mod Tommerup. Børn:
- a. Jens Christensen, f. 1861, ugift, bor i Odense.
6. Hans Jensen, f. 8. Oktbr. 1830, † 21. Febr. 1915, Gaardejer først paa Bobjerglund ved Bred, død paa Aabylund i Nørre Aaby Sogn, gift med Ane Dorthea Hansen, f. 1848 i Heldager i Tved Sogn, † 1899. Børn:
- a. Hans Clausen Jensen, f. 1869, Gmd. paa Bred Mark, gift 1895 med Marie Fischer fra Vissenbjerg. Børn:
 - 1) Johannes Ludvig Jensen, f. 1896.
 - 2) Hans August Jensen, f. 1898.
 - 3) Anna Dorthea Jensen, f. 1899.
 - b. Jens Jensen, f. 4. Juni 1872, ugift, bor i Korup Sogn.
 - c. Rasmus Jensen, f. 20. Marts 1874, ugift, Ejer af By-møllen i Assens.
 - d. Ane Jensen, f. 7. Juni 1876, gift med Gmd. Anders Andersen i Dræby i Munkebo Sogn. Ingen Børn.
 - e. Karen Kirstine Jensen, f. 27. Maj 1878, ugift og styrer Huset for Broderen i Assens.
 - f. Simon Jensen, f. 30. Jan. 1880, Gaardejer i Voldby i Kauslunde Sogn, gift med Marie Larsen. Børn:
 - 1) Karen Dorthea Jensen, f. 00. 1924.
 - g. Marie Katrine Jensen, f. 3. Juni 1882, gift 1921 med Gaardejer Jens Jensen Risbjerg, Stenløse. Børn:
 - 1) Anna Risbjerg, f. 1922.

- 2) Else Margrethe Risbjerg, f. 1925.
- 3) Martha Marie Risbjerg, f. 1927.
- h. Kirsten Jensen, f. 3. April 1884, gift med Gdr. Ludvig Madsen fra Horne Sogn, bor nu i Odense. Børn:
 - 1) Ingeborg Dorthea Madsen, f. 1907.
- i. Kristine Jensen, f. 14. Maj 1890, ugift.

EFTERSKRIFT.

Før jeg slutter denne lille Bog, tillader jeg mig at henlede alle paarørende Slægters Opmærksomhed paa Side 8, hvor der er givet Grundlag til 6 andre Slægttavler, nemlig: Marie Kirstine Rasmusdatters 6 Søstre og deres Mænd, der har efterladt sig en talrig Efterslægt.

F. Hjort.

Af Fr. Hjort er tidligere udgivet bl. a.:

<i>Vissenbjerg Sogn og Birks Historie</i>	3 Kr.
<i>Tommerup Sogns Historie</i>	2 -
<i>Midt Fyns Historie og Topografi</i>	2 -
<i>De Vissenbjerg Røvere og De Tommerup Kjæltringe</i>	1 -
<i>Slægten Thura</i>	4 -
<i>Slægten Gjerløff</i>	6 -
<i>Familien Berth</i>	1 -
<i>Hejninge-Slægten</i>	1 -
<i>En sjællandsk Slægt Pind</i>	1 -
<i>Lidt om Rasmus Nyerups Slægt</i>	2 -

Forfatterens Adr. er Baagegaard pr Tommerup St.